

รายงานผลการสำรวจข้อมูล สถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562

MEDIA AND INFORMATION LITERACY SUMMARY
SURVEY REPORT THAILAND 2019

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	ก
สารบัญรูปภาพ.....	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความหมายของการเข้าใจ (Literacy).....	2
1.2 นิยามและหลักเกณฑ์ของการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy).....	3
1.2.1 นิยามของการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy).....	3
1.2.2 หลักเกณฑ์การประเมินของการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)	4
1.3 นิยามและหลักเกณฑ์การประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy).....	7
1.3.1 นิยามการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy).....	7
1.3.2 หลักเกณฑ์การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)	8
บทที่ 2 หลักเกณฑ์การสำรวจสถานภาพดิจิทัล	10
2.1 ระเบียบวิธีการสำรวจ.....	10
2.2 การแบ่งระดับคะแนนและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ	10
2.3 วิธีการอ่านผลการสำรวจ.....	13
บทที่ 3 สถานภาพของประเทศไทย.....	15
1. ภาพรวมสรุปผลการประเมินสถานภาพ	15
คำอธิบายระดับผลการประเมินการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)	16
คำอธิบายระดับผลการประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy).....	17
สรุปผลการประเมินและการสำรวจสถานภาพของประเทศไทย	20
2. รายละเอียดผลการสำรวจสถานภาพ	21
3. แนวทางการพัฒนาการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy).....	26
4. แนวทางการพัฒนาการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy).....	27
5. สรุปผลการสำรวจ วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย	29
6. สรุปผลการสำรวจ วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทย	31
บทที่ 4 หลักเกณฑ์การประเมินสถานภาพ	34
หลักเกณฑ์การประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy).....	34
สมรรถนะที่ 1: สิทธิและความรับผิดชอบ	34
สมรรถนะที่ 2: การเข้าถึงสื่อดิจิทัล	35
สมรรถนะที่ 3: การสื่อสารยุคดิจิทัล	35

สมรรถนะที่ 4: ความปลอดภัยยุคดิจิทัล	36
สมรรถนะที่ 5: การรู้เท่าทันสื่อ.....	36
สมรรถนะที่ 6: แนวทางปฏิบัติในยุคดิจิทัล.....	37
สมรรถนะที่ 7: สุขภาพดียุคดิจิทัล	37
สมรรถนะที่ 8: ดิจิทัลคอมเมอร์ซ.....	38
สมรรถนะที่ 9: กฎหมายดิจิทัล.....	38
คำอธิบายสมรรถนะการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy).....	39
หลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy).....	43
สมรรถนะที่ 1: การเข้าถึง.....	44
สมรรถนะที่ 2: การประเมิน	49
สมรรถนะที่ 3: การสร้าง	53
คำอธิบายสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)	57
กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของบุคคล	63
การบรรยาย (Lecture).....	63
การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)	64
การสอน การให้คำปรึกษา (Coaching).....	64
การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) หรือทัศนศึกษา.....	64
การประชาสัมพันธ์ (Public relations)	65

สารบัญญรูปภาพ

รูปภาพที่ 1 ความหมายของ Literacy	2
รูปภาพที่ 2 นิยามของคำว่า Digital Literacy.....	4
รูปภาพที่ 3 หลักสูตรการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) พ.ศ. 2559 ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	7
รูปภาพที่ 4 สมรรถนะย่อยของสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	8

สารบัญตาราง

ตารางที่ 4-1	สมรรถนะของสิทธิและความรับผิดชอบ	34
ตารางที่ 4-2	สมรรถนะของการเข้าถึงสื่อดิจิทัล	35
ตารางที่ 4-3	สมรรถนะของการสื่อสารยุคดิจิทัล	35
ตารางที่ 4-4	สมรรถนะของความปลอดภัยยุคดิจิทัล	36
ตารางที่ 4-5	สมรรถนะของการรู้เท่าทันสื่อ.....	36
ตารางที่ 4-6	สมรรถนะของแนวทางปฏิบัติในยุคดิจิทัล	37
ตารางที่ 4-7	สมรรถนะของสุขภาพดิจิทัล	37
ตารางที่ 4-8	สมรรถนะของดิจิทัลคอมเมอร์ซ	38
ตารางที่ 4-9	สมรรถนะของกฎหมายดิจิทัล.....	38
ตารางที่ 4-10	เกณฑ์การปฏิบัติของ การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศ.....	44
ตารางที่ 4-11	เกณฑ์การปฏิบัติของ การค้นหาและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	45
ตารางที่ 4-12	เกณฑ์การปฏิบัติของ การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ.....	47
ตารางที่ 4-13	เกณฑ์การปฏิบัติของ การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ.....	48
ตารางที่ 4-14	เกณฑ์การปฏิบัติของ การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศ.....	49
ตารางที่ 4-15	เกณฑ์การปฏิบัติของ การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศ.....	50
ตารางที่ 4-16	เกณฑ์การปฏิบัติของ การประเมินผลสารสนเทศและเนื้อหาสื่อและผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	51
ตารางที่ 4-17	เกณฑ์การปฏิบัติของ การประเมิน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ.....	52
ตารางที่ 4-18	เกณฑ์การปฏิบัติของ การสร้างความรู้และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์	53
ตารางที่ 4-19	เกณฑ์การปฏิบัติของ การสื่อสาร สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรมและประสิทธิผล	54
ตารางที่ 4-20	เกณฑ์การปฏิบัติของ การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคมสาธารณะในฐานะพลเมือง	55
ตารางที่ 4-21	เกณฑ์การปฏิบัติของ การเฝ้าสังเกตอิทธิพลของ การผลิตและใช้ สารสนเทศ เนื้อหาสื่อและ ความรู้ รวมไปถึง ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ.....	56

บทที่ 1 บทนำ

การสำรวจและประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy: DL) และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy : MIL) มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเบื้องต้นของประเทศไทย รวมทั้งจัดทำกรอบการสำรวจและประเมิน MIL เพื่อจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต่อการส่งเสริม การสนับสนุน การพัฒนา ให้ประชาชนสามารถเข้าถึง (Access) ค้นคืน (Retrieve) เข้าใจ (Understand) ประเมิน (Evaluation) ใช้ (Use) สร้าง (Create) ตลอดจนแบ่งปัน (Share) สารสนเทศและเนื้อหาสื่อในทุกรูปแบบ โดยการใช้เครื่องมือต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการคิดวิเคราะห์ และมีจริยธรรม เพื่อการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมทั้งส่วนตัว อาชีพ และสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การลดปัญหาความขัดแย้งทางด้านความคิดอย่างรุนแรง รวมถึงป้องกันการหลงเชื่อและถูกล่อลวงผ่านสื่อ การถูกขโมย และการใช้สื่ออย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์

โดยการสำรวจจะใช้กระบวนการจัดสำรวจตามกรอบการประเมินการเข้าใจสื่อและสารสนเทศระดับโลก ตามเอกสาร “การเตรียมความพร้อมและสมรรถนะของประเทศ ของยูเนสโก (Global Media and Information Literacy Assessment Framework: Country Readiness and Competencies)” มาใช้เป็นมาตรฐานหลัก และดำเนินการสำรวจจากประชาชนทั่วประเทศที่ให้ความร่วมมือทำแบบสำรวจ โดยมีผู้ควบคุมกระบวนการและผู้ปฏิบัติการปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ทั้งนี้การเข้าใจดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจะเป็นการประเมินที่ควบคู่กัน เนื่องจากในปัจจุบันสารสนเทศนั้นเกิดจากสื่อหลาย ๆ ประเภทรวมกัน ซึ่งการเข้าใจนอกเหนือจากการ ฟัง พูด อ่าน เขียน แล้ว บุคคลยังใช้เครื่องมือและรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อการสื่อสารและอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่ข่าวสารในชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่สามารถแยกได้ชัดเจนระหว่างดัชนีชี้วัดเรื่องการเข้าใจสื่อกับดัชนีชี้วัดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ¹ ดังนั้นผลที่ได้จากการสำรวจในครั้งนี้จะเป็นการนำเสนอระหว่างดัชนีทั้งสองด้าน แต่ได้มีการแจกแจงสมรรถนะแยกตามเกณฑ์การปฏิบัติโดยผลที่แสดงจะใช้วิธีการนำเสนอด้วยคะแนนพร้อมคำอธิบายระดับของคะแนนที่มีความสัมพันธ์กับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะให้กับประชาชน

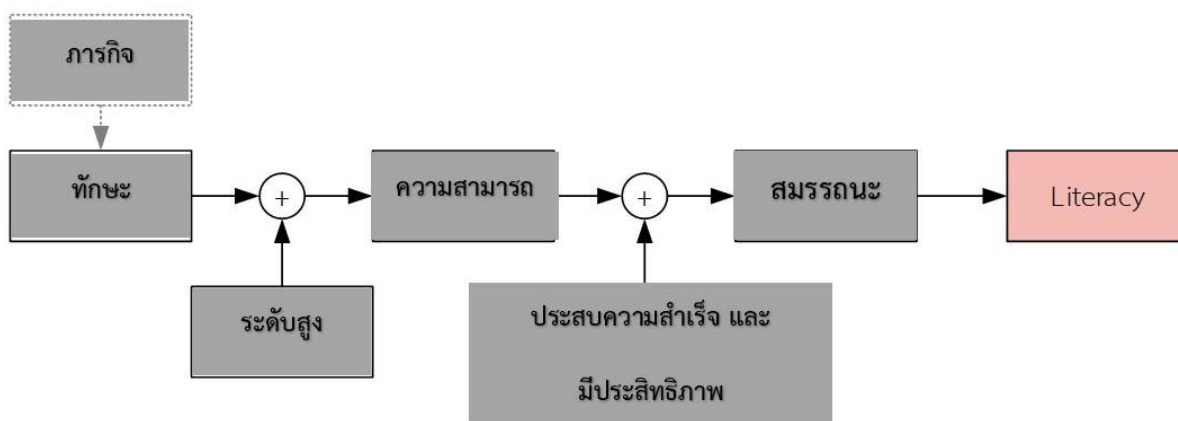
รายงานผลสำรวจสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทยปี 2562 เป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งในการนำทางเข้าสู่สังคมดิจิทัล ด้วยการใช้ผลการสำรวจเพื่อออกแบบการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับประชาชนในกลุ่มภาค/จังหวัด ทั่วประเทศ เพื่อสร้าง "พลเมืองดิจิทัล" โดย สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องดังกล่าว จึงเห็นควรดำเนินการสำรวจและประเมินข้อมูลสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย เพื่อให้มีข้อมูลมหภาคเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคสื่อและสารสนเทศของประชากรไทย เพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายสำหรับการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม รณรงค์ให้เกิดความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในวงกว้าง

¹ Digital and Media Literacy A Plan of Action ; The Heritage of Digital and Media Literacy (2010),16-17.

มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แยกแยะสื่อและข้อมูลข่าวสาร มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม และไม่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อผลักดันพลเมืองไทยให้ก้าวสู่พลเมืองดิจิทัลอย่างสมบูรณ์

1.1 ความหมายของการเข้าใจ (Literacy)

“Oxford Dictionary ² ให้ความหมายของคำว่า Literacy (ลิเทอเรซี) ไว้ว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียน หรือ หมายถึงความสามารถหรือความรู้ในการกระทำบางสิ่ง บางอย่างตามที่กำหนดได้อย่างประสบความสำเร็จหรืออย่างมีประสิทธิภาพ” โดยนัยแล้วสามารถกล่าวได้ว่า Literacy นั้น หมายถึง การมีความสามารถหรือสมรรถนะเพื่อทำบางสิ่ง บางอย่าง โดยใช้ทักษะในระดับสูงในการทำภารกิจที่กำหนดให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

รูปภาพที่ 1 ความหมายของ Literacy

ทั้งนี้การจะมีสมรรถนะ (Competency) เพื่อทำภารกิจให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องประกอบไปด้วย ทักษะ (Skill) ทักษะพิสัย (Psychomotor) ความรู้ (Knowledge) การรับรู้ (Cognitive) ทศนคติ (Attitude) และ จิตใจ,อารมณ์ (Affective) จึงช่วยให้มีความสามารถเพื่อดำเนินกิจกรรมที่กำหนดให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการเข้าใจ (Literacy) สามารถแบ่งประเภทได้เป็น การเข้าใจหนังสือ (Basic Literacy) การเข้าใจคอมพิวเตอร์/ICT (Computer/ICT Literacy) การเข้าใจเทคโนโลยี (Technology Literacy) การเข้าใจสารสนเทศ (Information Literacy) การเข้าใจสื่อ (Media Literacy) และ การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) ซึ่งได้มีการนิยามไว้หลากหลายในระดับสากล อย่างไรก็ตามประเภทของการเข้าใจที่สำคัญสำหรับการเป็นพลเมืองดิจิทัลคือการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

² <https://en.oxforddictionaries.com/definition/literacy>

1.2 นิยามและหลักเกณฑ์ของการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

1.2.1 นิยามของการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)³ คือ ความสามารถในการเข้าใจและใช้สารสนเทศที่ถูกนำมาเสนอบนโลกออนไลน์ผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ โดยข้อมูลนั้นอาจจะมีรูปแบบที่หลากหลายและมาจากแหล่งที่แตกต่างกัน โดยมีการกำหนดสมรรถนะหลัก (Key Competence) ที่สำคัญ 4 ตัว คือ

1) ความรู้ในการรวบรวมความรู้เข้าด้วยกัน (Assembling Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการแปลงข้อมูลที่ได้รับจากหลายแหล่งที่มา นำมาจัดเก็บได้อย่างเป็นระบบถูกวิธี

2) ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อให้เข้าใจในแก่นแท้ของข้อมูลนั้น

3) ความสามารถในการค้นหาข้อมูล (Searching) หมายถึง ความสามารถในการสืบค้นแหล่ง ตำแหน่งของข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

4) ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลด้วยวิธีหลากหลาย (Navigating Non-Linear Mode) หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อเข้าถึงแหล่งที่มา ตำแหน่งของข้อมูลด้วยวิธีที่เหมาะสม

นอกจากนี้ Paul Glister ระบุว่าความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) นั้นมีความสำคัญมากใน Digital Literacy โดยการคิดเชิงวิพากษ์เป็นหัวใจหลักของการเข้าใจดิจิทัล ซึ่งการเลือกและประเมินเชิงวิพากษ์เป็นสิ่งที่ทำให้การเข้าใจดิจิทัลเคลื่อนเข้าสู่การเป็นสมรรถนะ (Competence) แทนที่จะเป็นทักษะทางเทคนิคเท่านั้น (Technical Skills)

จากเอกสาร Mapping Digital Literacy Policy and Practice in the Canadian Education โดย Media Smarts ได้พูดถึง Digital Literacy โดยรวมถึงสังคมเข้าไปด้วย คือ “Digital Literacy ไม่เป็นเพียงแค่ การนิยามกลุ่มของทักษะขั้นต่ำสุดที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยี แต่เป็นการนิยามอย่างกว้างถึงขีดความสามารถที่จำเป็นในการเข้าร่วมสังคมที่มีการใช้ระบบดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นที่ทำงาน หน่วยงานรัฐบาล การศึกษา วัฒนธรรม พลเมือง ที่พักอาศัย และเพื่อความบันเทิง” และได้อธิบายนิยามที่ครอบคลุมทั่วถึงของ Digital Literacy ว่า

1) ความสามารถในการจดจำ ความสามารถในการเข้าถึง และช่องทางสำหรับการเข้าถึง

2) ผนวกรวมความสามารถในการสร้างเว็บไซต์ การสร้างและแชร์วิดีโอ การแก้ไขภาพ การออกแบบระบบเก็บข้อมูลเพื่อการเข้าถึงและแบ่งปันข้อมูล

3) ทักษะหรือความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับคน (Soft Skills) เช่น คิดเชิงวิพากษ์ และจริยธรรม

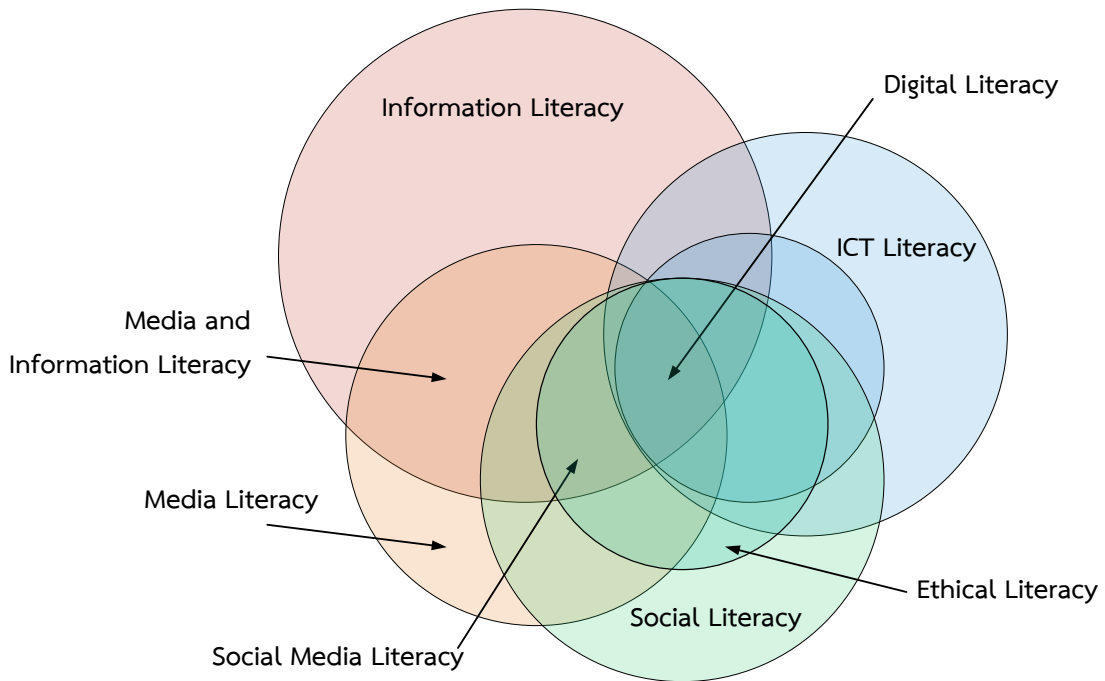
ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญสำหรับการเข้าใจดิจิทัล คือ ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการสื่อสารที่อยู่บนกฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นพื้นฐานของสังคม การมีจริยธรรม การคำนึงถึงวัฒนธรรมและประเพณี โดยไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงการสื่อสารบนโลกดิจิทัลเพียงอย่างเดียวแต่ยังรวมถึง การ

³ นิยามของ Digital Literacy โดย Paul Glister จากหนังสือ Digital Literacy (New York,1997)

เผยแพร่ การผลิตซ้ำ การโต้ตอบกันระหว่างบุคคลบนโลกออนไลน์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในโลกความเป็นจริง เนื่องจากจากการเกิดขึ้นของ Web 2.0 ที่ผู้ใช้งาน สามารถสร้างเนื้อหาขึ้นมาได้เอง ขาดการควบคุมใด ๆ จึงเป็นเหตุให้ ได้มีการเน้นย้ำเรื่องจริยธรรม และ การคิดเชิงวิพากษ์ อย่างมาก

ดังนั้น หนึ่งใน การเปลี่ยนแปลงหลักของยุคดิจิทัลในทศวรรษ ที่ 21 คือการที่ผู้ใช้สามารถทำตัวเป็นผู้รับเนื้อหาและสร้างเนื้อหาได้พร้อมกันโดยไม่มี การกักตุนในยุคนั้น Web 2.0 เป็นเหตุให้ ผู้ใช้ยังต้องเพิ่มขีดความสามารถ เรื่องการคิดเชิงวิพากษ์ เหล่านี้มีความถูกต้องหรือไม่ นอกไปจากนี้ยังจำเป็นต้องมีจริยธรรมและคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อผู้อื่นและสังคมอันเนื่องมาจากการพูดหรือสร้างข้อมูลของตนขึ้นสู่อินเทอร์เน็ตอีกด้วย

โดยรวมแล้วสามารถสรุปได้ว่า “การเข้าใจดิจิทัลนั้น หมายถึง การมีสมรรถนะในการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม” สามารถแสดงได้ตามภาพ

รูปภาพที่ 2 นิยามของคำว่า Digital Literacy

1.2.2 ลักษณะการประเมินของการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

สมาคมห้องสมุดอเมริกา ได้ริเริ่มการพัฒนาการเข้าใจดิจิทัล ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ.1990 โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักวิจัย นักศึกษา สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้วิจัยต่อไป ต่อมาสื่อชนิดใหม่ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ที่มีความแตกต่างจากหนังสือได้มีการแพร่หลายมากขึ้น ทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของการตื่นตัวของประชาชนในการบริโภคสื่อรูปแบบใหม่ จึงทำให้เกิดการศึกษาเรื่อง การเข้าใจสื่อหรือ Media Literacy กันอย่างมาก จนกระทั่งเกิดเทคโนโลยีใหม่ที่เรียกว่า “คอมพิวเตอร์” (Computer) และเริ่มนำมาใช้งานในทางธุรกิจ

ทั่วไป ซึ่งการใช้งานคอมพิวเตอร์มีความจำเป็นต้องมีการเข้าใจและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ จึงทำให้เกิดการพัฒนาเป็นการเข้าใจสารสนเทศ หรือ ICT Literacy และต่อมาในช่วงปี ค.ศ.2000 อุปกรณ์ดิจิทัลรวมถึงอินเทอร์เน็ตเริ่มมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายนอกเหนือจากการใช้งานเชิงธุรกิจ เป็นเหตุให้มีการพัฒนาเป็น “การเข้าใจดิจิทัล” หรือ Digital Literacy โดยมีประเทศอเมริกาเป็นประเทศแรกๆ ที่เริ่มมีการสนับสนุนให้มีการสอนเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านนี้ในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มจากหน่วยงานและบริษัทเอกชนต่าง ๆ ทั่วอเมริกา ทำให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หรือ 21st Century Skills หมายถึง กลุ่มความรู้ ทักษะ และนิสัยการทำงานที่เชื่อว่ามีสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต⁴ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นกรอบการศึกษาหลักที่นานาประเทศใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ

สำหรับประเทศไทยได้มีการเริ่มพัฒนาการเข้าใจดิจิทัลในช่วงปี ค.ศ.2016 เพื่อมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงได้พัฒนาหลักสูตรการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) พ.ศ.2559 เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาการเข้าใจดิจิทัลสำหรับประชาชนในประเทศ ในบริบทที่เหมาะสมกับประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงาน องค์กร กลุ่มคน และ ชุมชนต่าง ๆ นำไปเป็นแนวทางเริ่มต้นในการที่จะพัฒนาการเข้าใจดิจิทัล ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาประชาชนสู่การเป็น “พลเมืองดิจิทัล” (Digital Citizen) โดยมีด้วยกันทั้งหมด 9 ด้าน ได้แก่

- 1) สิทธิและความรับผิดชอบ มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเข้าใจผิดต่าง ๆ ต่อสื่อสาธารณะ
- 2) การเข้าถึงสื่อดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงข้อมูลและสื่อดิจิทัล ผ่านช่องทางการเข้าถึงสื่อดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต
- 3) การสื่อสารยุคดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ช่องทางดิจิทัล
- 4) ความปลอดภัยยุคดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลอย่างปลอดภัย รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล
- 5) ความเข้าใจสื่อดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และประเมินข้อเท็จจริงของสื่อดิจิทัลและการสร้างสรรค์
- 6) แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลของการใช้อินเทอร์เน็ต
- 7) สุขภาพดียุคดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้งานดิจิทัลอย่างถูกต้องและปลอดภัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต

⁴ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 บัญญัติเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557 สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

- 8) ดิจิทัลคอมเมอร์ซ มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการซื้อสินค้าทางออนไลน์ และการใช้งานดิจิทัลเพื่อการค้าขาย รวมถึงการป้องกันอันตรายจากการใช้งานดิจิทัลคอมเมอร์ซ
- 9) กฎหมายดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายขั้นพื้นฐานที่ประชาชนต้องรู้เกี่ยวกับดิจิทัล

โดยจุดประสงค์ของหลักสูตรนี้มุ่งเน้นไปที่การเข้าใจ การรู้ผลดีและผลเสีย โอกาสที่ความเสี่ยงจะเกิดขึ้น แนวทางการรับมือกับผลกระทบ วิธีการป้องกัน วิธีลดผลกระทบ เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักให้ประชาชนมีความเข้าใจ รู้เท่าทัน สามารถใช้ชีวิตในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้นำสมรรถนะทั้ง 9 ด้าน มาใช้เป็นดัชนีชี้วัด สถานภาพการเข้าใจดิจิทัลเพื่อการสำรวจในครั้งนี้

รูปภาพที่ 3 หลักสูตรการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) พ.ศ. 2559 ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

1.3 นิยามและหลักเกณฑ์การประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)

1.3.1 นิยามการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)

การเข้าใจสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy : MIL) คือ การรวมกันของการเข้าใจสารสนเทศ (Information Literacy) การเข้าใจสื่อ (Media Literacy) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยให้อำนาจประชาชน ชุมชน และทุกภาคส่วนภายในประเทศมีส่วนร่วมด้านการแสดงออก และสนับสนุนสังคมความรู้ระดับโลก ซึ่งแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานของการเข้าถึง การรวมกัน และการเผยแพร่สารสนเทศที่มีมากขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านเครื่องมือดิจิทัลที่มีความหลากหลาย โดยการเข้าใจสื่อและสารสนเทศจะช่วยพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา โดยเพิ่มความร่วมมือและการมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ยูเนสโก (UNESCO) ได้นิยามความหมายของการเข้าใจสื่อและสารสนเทศไว้ว่า “การเข้าใจสื่อและสารสนเทศ คือ ชุดของสมรรถนะที่เพิ่มอำนาจให้กับประชาชนในเรื่อง การเข้าถึง (Access) การค้นคืน (Retrieve) การเข้าใจ (Understand) การประเมิน (Evaluate) การใช้ (Use) การสร้าง (Create) การเผยแพร่ (Share) สารสนเทศและเนื้อหาสื่อในทุกรูปแบบ โดยการ

ใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการคิดวิเคราะห์ และมีจริยธรรม เพื่อการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมส่วนตัว อาชีพ และสังคม”

ทั้งนี้จุดประสงค์หลักของกรอบการประเมินผลการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ คือเพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนและพัฒนานโยบายระดับประเทศ การวางแผนและพัฒนากลยุทธ์และสมรรถนะการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ และการดำเนินงานของกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมที่มุ่งเป้าไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยใช้กรอบการประเมินผลการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy Assessment Framework) ของยูเนสโก เป็นเครื่องมือในการประเมินที่ครอบคลุมความพร้อมของประเทศและสถานะของสมรรถนะของประชาชนภายในประเทศ

1.3.2 หลักเกณฑ์การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)

เกณฑ์การประเมินสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy : MIL) นั้น ดำเนินตามดัชนีชี้วัดตามกรอบการประเมินการเข้าใจสื่อและสารสนเทศระดับโลก การเตรียมความพร้อมและสมรรถนะของประเทศ ของยูเนสโก (Global Media and Information Literacy Assessment Framework: Country Readiness and Competencies) โดยมีวิธีการประเมิน 2 ระดับชั้น คือระดับชั้นที่ 1 ความพร้อมของประเทศ และ ระดับชั้นที่ 2 การเข้าใจสื่อและสารสนเทศ โดยมาตรฐานของการเข้าใจสื่อและสารสนเทศนั้นจะแบ่งออกเป็น 3 สมรรถนะหลัก ได้แก่ การเข้าถึง (Access) การประเมิน (Evaluation) และ การสร้าง (Creation) ซึ่งทั้งสามสมรรถนะหลักนั้นจะมีสมรรถนะย่อยของการเข้าใจสื่อและสารสนเทศตามวงจรชีวิตของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ (Media Lifecycle) รวมเป็น 12 สมรรถนะย่อย ดังภาพ

 การเข้าถึง	1 การนิยาม	2 การค้นหา/ระบุตำแหน่ง	3 การเข้าถึง	4 การค้นคืนและถือครอง
 ประเมิน	5 การเข้าใจ	6 การประเมินผล	7 การประเมิน	8 การจัดระบบ
 การสร้าง	9 การสร้าง	10 การสื่อสาร	11 การมีส่วนร่วม	12 การเฝ้าสังเกต

รูปภาพที่ 4 สมรรถนะย่อยของสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

จากมาตรฐานของการเข้าใจสื่อและสารสนเทศแสดงให้เห็นสมรรถนะความสามารถที่เกี่ยวกับสารสนเทศในหลากหลายมุมมองและมิติ ทั้งนี้จึงได้ให้คำนิยาม “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy) ว่า หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมิน และสร้างข้อมูล และสื่อ

ในรูปแบบที่หลากหลายด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของข้อมูลและสื่อต่าง ๆ ดังกล่าว โดยไม่ถูกครอบงำ และสามารถใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ตามแนวความคิดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy) ขององค์การ UNESCO จะรวมถึงมิติของสารสนเทศ (Information) และสื่อสารมวลชน (Media)” ด้วย ทั้งนี้คำอธิบาย 3 สมรรถนะหลัก คือ การเข้าถึง การประเมิน การสร้าง และ 12 สมรรถนะย่อย ได้ถูกรวบรวมเป็นตารางอยู่ในผลการสำรวจฯครั้งนี้เพื่อความเข้าใจที่ง่ายและสนับสนุนต่อการทำความเข้าใจในการอ่านผลสำรวจ

จะเห็นได้ว่าในผลการสำรวจและประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy) นี้จะมีดัชนีชี้วัดสองตัวที่สำคัญ คือ “การเข้าใจดิจิทัล” และ “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ซึ่งคล้ายเป็นเรื่องเดียวกันในเรื่องของสารสนเทศและสื่อ แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือการเข้าใจดิจิทัลนั้น จะเน้นในเรื่องของความสามารถในการเข้าใจและใช้สารสนเทศที่ถูกนำมาเสนอบนโลกออนไลน์ผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล โดยข้อมูลนั้นอาจจะมีรูปแบบที่หลากหลายและมาจากแหล่งที่ต่างกันไป โดยมีจุดมุ่งหมายหลักให้ประชาชนมีความเข้าใจ รู้เท่าทัน สามารถใช้ชีวิตในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบสมรรถนะทั้ง 9 ด้าน ในขณะที่การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ นั้นจะหมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง ประเมิน และสามารถใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อการสร้างสื่อและสารสนเทศได้ โดยผ่านการวิเคราะห์ วิพากษ์และมีประสิทธิภาพ โดยไม่ได้เกี่ยวข้องเพียงแต่สื่อออนไลน์เพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศทุกประเภท เช่น สื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

บทที่ 2 หลักเกณฑ์การสำรวจสถานภาพดิจิทัล

2.1 ระเบียบวิธีการสำรวจ

การสำรวจและประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล และการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ ใช้หลักเกณฑ์ทางสถิติ เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวแทนตอบแบบสำรวจที่ครอบคลุม เพศ การศึกษา ช่วงวัย อาชีพ กลุ่มคนพิการและพื้นที่ครอบคลุมทั้งหมด 77 จังหวัด โดยมีจำนวนประชากรที่สำรวจทั้งสิ้น 12,374 คน และควบคุมการสำรวจ ได้แก่ สำนักงานสถิติจังหวัด สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และศูนย์ดิจิทัลชุมชน ซึ่งสำรวจในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน 2561 โดยแบบสำรวจเป็นแบบทั้งออนไลน์ และแบบกระดาษ และมีสื่อสำรวจที่เอื้อประโยชน์กับคนชราและคนพิการ⁵ โดยการดำเนินกิจกรรมการสำรวจเป็นการจัดกิจกรรมกระจายเพื่อให้ครอบคลุมภายในจังหวัด ทั้งนี้เนื่องจากอุปสรรคเรื่องระยะเวลาจึงทำให้การเก็บข้อมูลอาจจะยังไม่สามารถครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัด อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบสำรวจเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการควบคุมเกณฑ์ของการเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีตามหลักวิชาการทางสถิติจึงทำให้ผลการสำรวจในครั้งนี้สามารถเชื่อถือได้

2.2 การแบ่งระดับคะแนนและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ

ในการสำรวจได้อ้างอิงเกณฑ์การประเมินจากกรอบการประเมินการเข้าใจสื่อและสารสนเทศของยูเนสโก⁶ และหลักสูตรการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินที่สะท้อนถึงสมรรถนะแต่ละด้านเข้ากับแบบสำรวจที่มีลักษณะคำถามแบบตัวเลือกเชิงความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสะท้อนถึงสมรรถนะรายบุคคล ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินทั้งหมด 150 เกณฑ์ แบ่งเป็นเกณฑ์การประเมินการเข้าใจดิจิทัล 37 เกณฑ์ และการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ 113 เกณฑ์ ซึ่งภายในแบบสำรวจในแต่ละตอนประกอบด้วยจำนวนเกณฑ์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน จำนวน 2 เกณฑ์

ตอนที่ 2 คำถามประเมินสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศแบบชม/ฟังสื่อวีดิทัศน์แล้วตอบคำถาม (Media and Information Literacy). จำนวน 19 เกณฑ์

ตอนที่ 3 คำถามประเมินสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy Competence) แบบเลือกตอบคำถามทั่วไป จำนวน 129 เกณฑ์

⁵ คนพิการ ณ ที่นี้ หมายถึง ผู้ทุพพลภาพเพียงชั่วคราว หรือบางส่วน เช่น ตาบอดสี ต้อกระจก มองไม่เห็นไม่ถาวร และผู้พิการทางการเคลื่อนไหว เพียงบางส่วน แต่ยังมีสติสัมปชัญญะและสามารถช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นได้ โดยผู้ควบคุมกระบวนการและผู้ปฏิบัติการสำรวจมีหน้าที่เพียงอำนวยความสะดวกให้เท่านั้น

⁶ Global Media and Information Literacy Assessment Framework: Country Readiness and Competencies.

หลังจากการสำรวจจึงนำคำตอบจากเกณฑ์ประเมินทั้งหมดมาประมวลผลเป็นคะแนน และสรุปผลข้อมูลระดับรายบุคคลในรูปแบบคะแนน “ร้อยละ⁷” ส่วนในระดับจังหวัดจะสรุปผลเป็น “คะแนนเฉลี่ย” จากคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งในการสรุปผลการประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล และการเข้าใจสื่อสารสนเทศได้แบ่งระดับคะแนนทั้งหมด 4 ระดับได้แก่ ดีมาก ดี พื้นฐาน และปรับปรุง โดยแต่ละระดับคะแนนสามารถสะท้อนถึงระดับองค์ความรู้ ประสบการณ์ พฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ที่สิ่งสมเป็นสมรรถนะได้ดังนี้

1.ระดับดีมาก หมายถึงบุคคล หรือ กลุ่มคนที่มีขอบเขตความรู้ครอบคลุมทุกเกณฑ์การประเมินของการสำรวจและตระหนักถึงองค์ความรู้เหล่านั้นในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในสังคมได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์มาช่วยตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่มีสมรรถนะในระดับดีมาก จะมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 80 คะแนน

2.ระดับดี หมายถึงบุคคล หรือ กลุ่มคนที่มีความรู้ในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของการสำรวจ โดยสามารถระลึกถึงองค์ความรู้เหล่านั้นและประยุกต์ใช้ตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม บุคคลที่มีสมรรถนะในระดับดี จะมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 65 คะแนน แต่ไม่ถึงคะแนนเฉลี่ย 80 คะแนน

3.ระดับพื้นฐาน หมายถึงบุคคล หรือ กลุ่มคนที่มีความรู้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของการสำรวจในระดับเบื้องต้น สามารถระลึกถึงองค์ความรู้เหล่านั้นได้บางส่วน ที่ยังคงมีองค์ความรู้ที่ยังไม่แตกฉานเหล่านั้น เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มที่ บุคคลที่มีสมรรถนะในระดับพื้นฐาน จะมีคะแนนเฉลี่ยที่มี 50 คะแนนขึ้นไป แต่ไม่ถึงคะแนนเฉลี่ย 65 คะแนน

4.ระดับปรับปรุง หมายถึงบุคคล หรือกลุ่มคนที่ขาดองค์ความรู้ที่ครอบคลุมกับเกณฑ์การประเมิน หรือมีความรู้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของการสำรวจเพียงบางส่วน และยังไม่แตกฉานในองค์ความรู้เหล่านั้น ที่อาจจะทำให้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ บุคคลที่มีสมรรถนะในระดับปรับปรุง จะมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 50 คะแนน

⁷ คะแนนร้อยละหรือคะแนนเต็ม 100 คะแนน

2.3 วิธีการอ่านผลการสำรวจ

ผลการประเมินการสำรวจและประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy : DL) และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy : MIL) และแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

แสดงสรุปข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการประเมินการสำรวจและประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

2) ภาพรวมการเข้าใจดิจิทัล (DL)

แสดงรายละเอียดภาพรวมการเข้าใจดิจิทัล โดยด้านซ้ายแสดงตารางภาพรวมของคะแนนและระดับสมรรถนะการเข้าใจดิจิทัล 8 หัวข้อ และด้านขวาแสดงกราฟคะแนนในแต่ละหัวข้อและเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของประเทศ

3) ภาพรวมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL)

แสดงรายละเอียดภาพรวมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยด้านซ้ายแสดงตารางภาพรวมของคะแนนและระดับสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ 3 หัวข้อ และด้านขวาแสดงกราฟคะแนนเฉลี่ยในแต่ละสมรรถนะ (เส้นกราฟสีแดง) และเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของประเทศ (เส้นกราฟสีฟ้า)

4) สรุปผลการประเมิน

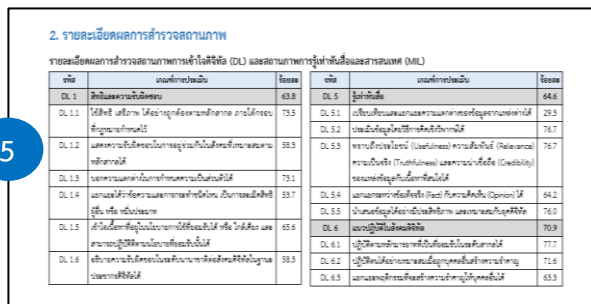
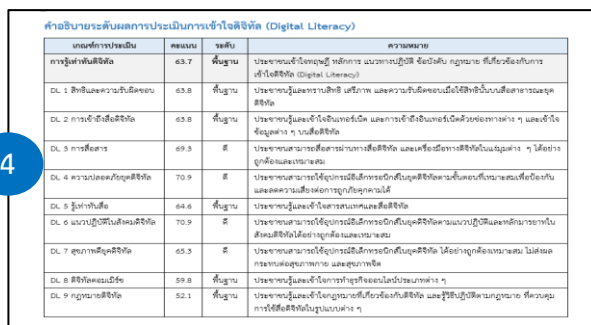
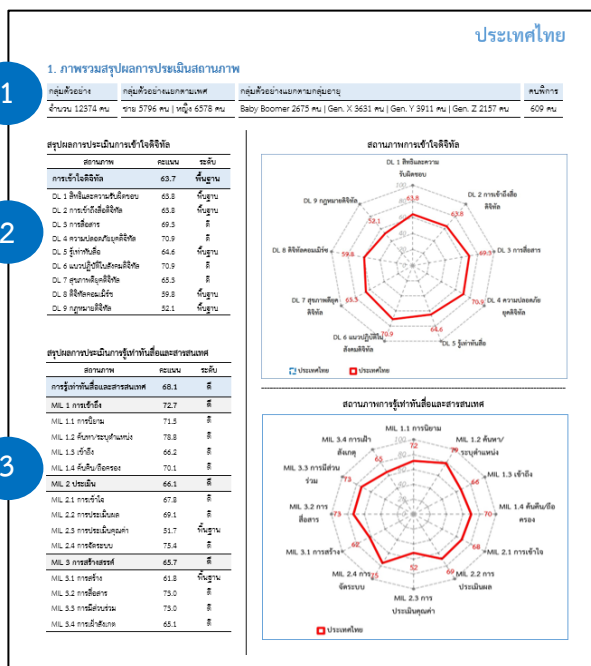
แสดงตารางภาพรวมของคะแนนและระดับผลการประเมินพร้อมคำอธิบายสมรรถนะการเข้าใจดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

5) รายละเอียดผลการประเมิน

แสดงรายละเอียดของคะแนนในแต่ละสมรรถนะการเข้าใจดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

6) แนวทางการพัฒนาศักยภาพ

แสดงรายละเอียดข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาศักยภาพประชาชนในจังหวัดเพื่อการขับเคลื่อนเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship)

6

ระดับ	กิจกรรมที่ควรดำเนินการ					ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังพัฒนา
	บรรยาย/สัมภาษณ์	สาธิต/ปฏิบัติ	ปะชาสัมพันธ์	โต้คำปรึกษา	ศึกษาดูงาน	
DL 1 สิทธิและความรับผิดชอบ						
พื้นฐาน	✓		✓	✓		สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบสื่อสารสนเทศของประชาชนในยุคดิจิทัล
ดี	✓		✓	✓	✓	แนวทางปฏิบัติในการใช้สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบสื่อสารสนเทศของประชาชนในยุคดิจิทัล
ดีมาก	✓		✓	✓	✓	แนวทางปฏิบัติในการใช้สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบสื่อสารสนเทศของประชาชนในยุคดิจิทัลในระดับสากล
DL 2 การเข้าถึงสื่อดิจิทัล						
พื้นฐาน	✓		✓	✓		ความรู้ความเข้าใจอินเทอร์เน็ต และการใช้อินเทอร์เน็ตบนสื่อดิจิทัล
ดี	✓	✓		✓		การใช้งานและการใช้อินเทอร์เน็ตบนสื่อดิจิทัล
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การประยุกต์ใช้งานอินเทอร์เน็ตบนสื่อดิจิทัลในการทำงานและชีวิตประจำวัน

บทที่ 3 สถานภาพของประเทศไทย

1. ภาพรวมสรุปผลการประเมินสถานภาพ

กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ	กลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่มอายุ	คนพิการ
จำนวน 1,2374 คน	ชาย 5,796 คน หญิง 6,578 คน	Baby Boomers 2,675 คน Gen. X 3,631 คน Gen. Y 3,911 คน Gen. Z 2,157คน	609 คน

สรุปผลการประเมินการเข้าใจดิจิทัล

สถานภาพ	คะแนน	ระดับ
การเข้าใจดิจิทัล	64.5	พื้นฐาน
DL 1 สิทธิและความรับผิดชอบ	63.8	พื้นฐาน
DL 2 การเข้าถึงสื่อดิจิทัล	63.8	พื้นฐาน
DL 3 การสื่อสาร	69.3	ดี
DL 4 ความปลอดภัยยุคดิจิทัล	56.6	พื้นฐาน
DL 5 การรู้เท่าทันสื่อ	68.1	ดี
DL 6 แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล	70.9	ดี
DL 7 สุขภาพดียุคดิจิทัล	65.3	ดี
DL 8 ดิจิทัลคอมเมอร์ซ	59.8	พื้นฐาน
DL 9 กฎหมายดิจิทัล	52.1	พื้นฐาน

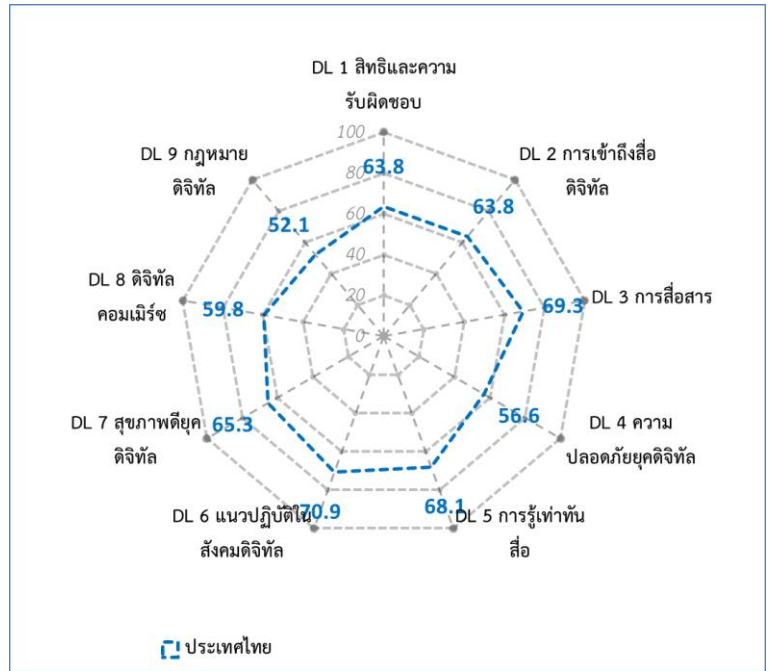
สรุปผลการประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

สถานภาพ	คะแนน	ระดับ
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	68.1	ดี
MIL 1 การเข้าถึง	72.7	ดี
MIL 1.1 การนิยาม	71.5	ดี
MIL 1.2 การค้นหา/ระบุตำแหน่ง	78.8	ดี
MIL 1.3 การเข้าถึง	66.2	ดี
MIL 1.4 การค้นคืน/ถือครอง	70.1	ดี
MIL 2 ประเมิน	66.1	ดี
MIL 2.1 การเข้าใจ	67.8	ดี
MIL 2.2 การประเมินผล	69.1	ดี
MIL 2.3 การประเมินคุณค่า	51.7	พื้นฐาน
MIL 2.4 การจัดระบบ	75.4	ดี
MIL 3 การสร้าง	65.7	ดี
MIL 3.1 การสร้าง	61.8	พื้นฐาน
MIL 3.2 การสื่อสาร	73.0	ดี
MIL 3.3 การมีส่วนร่วม	58.5	พื้นฐาน
MIL 3.4 การเฝ้าสังเกต	65.1	ดี

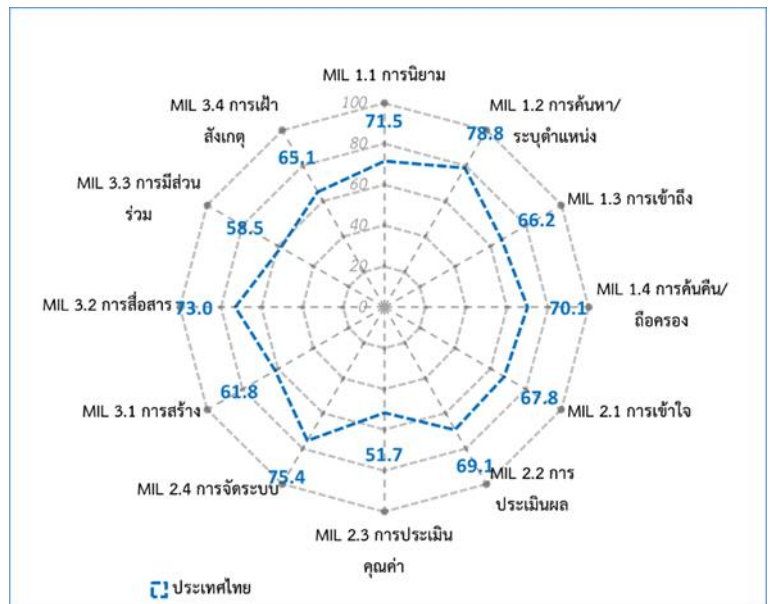
* การแบ่งระดับพิจารณาจากช่วงคะแนน ได้แก่

1) ระดับปรับปรุง = ต่ำกว่า 50 คะแนน 2) ระดับพื้นฐาน = 50 - 64 คะแนน 3) ระดับดี = 65 - 79 คะแนน 4) ระดับดีมาก = 80 - 100 คะแนน

สถานภาพการเข้าใจดิจิทัล

สถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

คำอธิบายระดับผลการประเมินการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	ความหมาย
การรู้เท่าทันดิจิทัล	64.5	พื้นฐาน	บุคคลเข้าใจทฤษฎี หลักการ แนวทางปฏิบัติ ข้อบังคับ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม การใช้งานเครื่องมือดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และความสามารถในการประเมินสื่อดิจิทัล
DL 1 สิทธิและความรับผิดชอบ	63.8	พื้นฐาน	บุคคลเข้าใจและสามารถแยกแยะสิทธิ เสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของตนเองในการใช้สิทธิในบนสื่อสาธารณะดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและมีความรับผิดชอบ
DL 2 การเข้าถึงสื่อดิจิทัล	63.8	พื้นฐาน	บุคคลรู้จักการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี และทราบความแตกต่างของการใช้บริการสื่อดิจิทัลสาธารณะ
DL 3 การสื่อสาร	69.3	ดี	บุคคลสามารถสื่อสารผ่านทางสื่อดิจิทัล โดยใช้เครื่องมือทางดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
DL 4 ความปลอดภัยยุคดิจิทัล	56.6	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจภัยในรูปแบบต่าง ๆ ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัลรวมถึงภัยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแง่วิธีการที่ได้รับการคุกคาม ผลกระทบที่เกิดขึ้น การป้องกัน การลดความเสี่ยงต่อภัยเหล่านั้น
DL 5 การรู้เท่าทันสื่อ	68.1	ดี	บุคคลสามารถแยกแยะความแตกต่างของประเภทสื่อในยุคดิจิทัล และประเมินประโยชน์ของข้อมูล ความเกี่ยวข้อง ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นจากสื่อดิจิทัลต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง
DL 6 แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล	70.9	ดี	บุคคลสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัลตามแนวปฏิบัติและหลักมารยาทในสังคมดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
DL 7 สุขภาพดียุคดิจิทัล	65.3	ดี	บุคคลสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และโรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบต่อบุคคลอื่น
DL 8 ดิจิทัลคอมเมอร์ซ	59.8	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกรรมออนไลน์ หรือ อีคอมเมอร์ซ ประเภทต่าง ๆ รวมถึงอันตราย ภัย และ ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมนั้น พร้อมทั้งวิธีป้องกัน ลดความเสี่ยงและรับมือ กับอันตราย ภัย และความเสี่ยงเหล่านั้น
DL 9 กฎหมายดิจิทัล	52.1	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและข้อจำกัดที่ควบคุมการใช้สื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งได้ถูกกำหนดโดยภาครัฐ

คำอธิบายระดับผลการประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)

เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	ความหมาย
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	68.1	ดี	บุคคลสามารถวิเคราะห์ ประเมิน คุณค่าและผลกระทบ รวมถึงจัดระบบสื่อและสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
MIL 1 การเข้าถึง	72.7	ดี	ความสามารถในการค้นหา (Search) ข้อมูลได้ตรงตามต้องการ มีความถูกต้อง ความแม่นยำ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลและแหล่งที่มา สามารถเข้าถึง (Access) สารสนเทศและสื่อที่เคยมีอยู่ก่อนหน้าได้ โดยสามารถใช้เทคนิคหรือเครื่องมือเทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงและค้นคืน (Retrieve) สารสนเทศและสื่อ ที่เคยมีอยู่ก่อนหน้าได้ โดยสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่เป็นปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
MIL 1.1 การนิยาม	71.5	ดี	บุคคลสามารถระบุและเข้าใจว่าความแตกต่างและความหลากหลายของประเภทแหล่งข้อมูลสามารถเชื่อมโยงสื่อเดิมกับสื่อใหม่ เพื่อกำหนดความต้องการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยสามารถตีความบริบทที่ซับซ้อนของสื่อในยุคปัจจุบันเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
MIL 1.2 การค้นหา/ระบุตำแหน่ง	78.8	ดี	บุคคลสามารถแยกแยะและตัดสินใจเพื่อเลือกใช้สารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ต้องการได้ สามารถค้นหา และระบุตำแหน่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
MIL 1.3 การเข้าถึง	66.2	ดี	บุคคลสามารถเข้าใจในบริบทของข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและอุปสรรคของการเข้าถึงสารสนเทศ และ สื่อมีเดียที่เป็นการเผยแพร่ทั่วไปและเผยแพร่โดยผู้ให้บริการทำให้สามารถเลือกบริโภคสื่อที่มีคุณภาพต่อตนเอง
MIL 1.4 การค้นคืน/ถือครอง	70.1	ดี	บุคคลสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการค้นคืนและใช้หรือถือครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้อย่างเหมาะสม
MIL 2 การประเมิน	66.1	ดี	ความสามารถในการเข้าใจ (Understand) วิเคราะห์ ตีความ สื่อและสารสนเทศ โดยสามารถเข้าใจความหมายที่สื่อต้องการแสดงออก ซึ่งอาจจะเป็นการสื่อความหมายทางตรงหรือทางอ้อม และสามารถประเมิน (Assesses) สารสนเทศและสื่อ วิเคราะห์ แยกแยะ ข้อเท็จจริงของสื่อ รวมทั้งเข้าใจถึงจุดประสงค์ของผู้เผยแพร่/ผู้ผลิต สื่อนั้นได้
MIL 2.1 การเข้าใจ	67.8	ดี	บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจในบริบทที่แตกต่างของการเผยแพร่สื่อสารสนเทศ โดยผู้ให้บริการ เช่น บทบาทที่ต้องมีบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้องก่อนการเผยแพร่ด้วย เพราะมีกฎระเบียบข้อบังคับกำหนด
MIL 2.2 การประเมินผล	69.1	ดี	บุคคลสามารถกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล แหล่งที่มาและสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมาได้ และสามารถเลือกและสรุปองค์ประกอบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมาได้ อย่างเหมาะสม
MIL 2.3 การประเมินคุณค่า	51.7	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจและความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินและพิสูจน์ข้อเท็จจริงของแหล่งข้อมูล ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
MIL 2.4 การจัดระบบ	75.4	ดี	บุคคลสามารถใช้เครื่องมือ/รูปแบบ/วิธีการ ในการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ และสามารถวิเคราะห์ความต้องการ ปัญหา ประเด็น รวมทั้งตั้งคำถามต่อ

เกณฑ์การประเมิน	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ	ความหมาย
			สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เพื่อการจัดกลุ่มหรือการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้อย่างเหมาะสม

เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	ความหมาย
MIL 3 การสร้าง	65.7	ดี	ความสามารถในการสร้าง (Create) สื่อและสารสนเทศ เพื่อการใช้ประโยชน์ (Utilize) ทั้งเพื่อการทำงานหรือเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การรวบรวมข้อมูลเดิมที่มีอยู่มาสร้างสื่อเพื่อการนำเสนอ การสามารถนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาปรับปรุงและสร้างให้เป็นท่อนใหม่เพื่อการเผยแพร่ได้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการเฝ้าสังเกต (Monitor) ผู้ผลิตสื่อและติดตามบทบรรณาธิการในการเผยแพร่ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ได้ โดยมีความสามารถในการสร้างเครื่องมือเพื่อติดตาม รวมทั้งยังสามารถใช้เครื่องมือที่นั่นกระตุ้นความมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกลไกและการกลั่นกรองสื่อให้มีคุณภาพและไม่ละเมิดกฎหมาย
MIL 3.1 การสร้าง	61.8	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และความรู้ อย่างมีจริยธรรม ถูกกฎหมาย และมีประสิทธิภาพโดยการใช้ช่องทางและเครื่องมือที่เหมาะสม
MIL 3.2 การสื่อสาร	73.0	ดี	บุคคลสามารถเลือกสื่อ รูปแบบ ในการแชร์ แจกจ่าย สื่อสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่หลากหลายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
MIL 3.3 การมีส่วนร่วม	58.5	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในการแสดงออกของตนเอง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยผ่านวิธีการต่าง ๆ ในลักษณะที่มีจริยธรรม และมีประสิทธิภาพ
MIL 3.4 การเฝ้าสังเกต	65.1	ดี	บุคคลสามารถกำหนด และใช้เครื่องมือหรือวิธีการในการเฝ้าระวังสื่อสารสนเทศ เพื่อประเมินผลประสิทธิภาพ และผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

สรุปผลการประเมินและการสำรวจสถานภาพของประเทศไทย

ภาพรวมผลการสำรวจ ประเทศไทย จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 12374 คน แบ่งเป็น เพศหญิง จำนวน 6,578 คน และเพศชาย จำนวน 5,796 คน โดยแบ่งเป็นช่วงอายุดังนี้

1) กลุ่ม Generation Z (ช่วงอายุ 6 - 20 ปี)	จำนวน 2,157 คน
2) กลุ่ม Generation Y (ช่วงอายุ 21 -38 ปี)	จำนวน 3,911 คน
3) กลุ่ม Generation X (ช่วงอายุ 39 -53 ปี)	จำนวน 3,631 คน
4) กลุ่ม Baby Boomers (ช่วงอายุมากกว่า 54 ปี)	จำนวน 2,675 คน

และการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้จัดเก็บกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพิการรวมอยู่ทั้งสิ้น จำนวน 609 คน

จากผลการประเมิน พบว่า สถานภาพการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy : DL) ของประเทศไทย อยู่ใน “ระดับพื้นฐาน” แสดงให้เห็นว่า บุคคลเข้าใจทฤษฎี หลักการ แนวทางปฏิบัติ ข้อบังคับ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม การใช้งานเครื่องมือดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และความสามารถในการประเมินสื่อดิจิทัล โดยมีรายละเอียดของสมรรถนะหลัก ดังนี้

- สมรรถนะหลักที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ DL 3 การสื่อสาร DL 5 การรู้เท่าทันสื่อ DL 6 แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล และ DL 7 สุขภาพดียุคดิจิทัล
- สมรรถนะหลักที่อยู่ในระดับพื้นฐาน ได้แก่ DL 1 สิทธิและความรับผิดชอบ DL 2 การเข้าถึงสื่อดิจิทัล DL 4 ความปลอดภัยยุคดิจิทัล DL 8 ดิจิทัลคอมเมอร์ซ และ DL 9 กฎหมายดิจิทัล

และสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy : MIL) ของประเทศไทย อยู่ใน “ระดับดี” แสดงให้เห็นว่า บุคคลสามารถวิเคราะห์ ประเมิน คุณค่าและผลกระทบ รวมถึงจัดระบบสื่อและสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม โดยมีรายละเอียดของสมรรถนะหลัก ดังนี้

- สมรรถนะหลักที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ MIL1 การเข้าถึง MIL 2 การประเมิน และ MIL 3 การสร้าง

2. รายละเอียดผลการสำรวจสถานภาพ

รายละเอียดผลการสำรวจสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล (DL) และสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL)

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
DL 1	สิทธิและความรับผิดชอบ	63.8	DL 4.2	ประเมินได้ว่าการกระทำใดเป็นการหลอกลวง จูโจม ซึ่งจะเป็นภัยต่อตนเองได้	36.4
DL 1.1	ใช้สิทธิ เสรีภาพ ได้อย่างถูกต้องตามหลักสากล ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนดไว้	73.5	DL 4.3	ปฏิบัติตามขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อป้องกัน และลดความเสี่ยงต่อการถูกภัยคุกคามได้	70.7
DL 1.2	แสดงความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เหมาะสมตามหลักสากลได้	58.3	DL 5	การรู้เท่าทันสื่อ	68.1
DL 1.3	บอกความแตกต่างในการกำหนดความเป็นส่วนตัวได้	73.1	DL 5.1	เปรียบเทียบและแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้	72.7
DL 1.4	แยกแยะได้ว่าข้อความและการกระทำชนิดไหน เป็นการละเมิดสิทธิผู้อื่น หรือ หมิ่นประมาท	53.7	DL 5.2	ประเมินข้อมูลโดยวิธีการคิดเชิงวิพากษ์ได้	70.3
DL 1.5	เข้าใจเนื้อหาที่อยู่ในนโยบายการใช้ที่ยอมรับได้ หรือ โกล้เคียง และสามารถปฏิบัติตามนโยบายที่ยอมรับนั้นได้	65.6	DL 5.3	ทราบถึงประโยชน์ (Usefulness) ความสัมพันธ์ (Relevance) ความเป็นจริง (Truthfulness) และความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของแหล่งข้อมูลกับเนื้อหาที่สนใจได้	69.1
DL 1.6	อธิบายความรับผิดชอบในระดับนานาชาติต่อสังคมดิจิทัลในฐานะประชากรดิจิทัลได้	58.3	DL 5.4	แยกข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากความคิดเห็น (Opinion) ได้	75.4
DL 2	การเข้าถึงสื่อดิจิทัล	63.8	DL 5.5	นำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับยุคดิจิทัล	65.7
DL 2.1	สามารถแยกแยะประเภทการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งระบุข้อดีข้อเสียได้	62.2	DL 6	แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล	70.9
DL 2.2	สามารถเข้าใจสื่อดิจิทัลชนิดต่าง ๆ รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้งานในสถานการณ์ที่เหมาะสมได้	63.1	DL 6.1	ปฏิบัติตามหลักมรรยาทที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลได้	77.7
DL 2.3	สามารถใช้ Search Engine ค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตได้	66.0	DL 6.2	ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อถูกบุคคลอื่นสร้างความรำคาญ	71.6
DL 3	การสื่อสาร	69.3	DL 6.3	แยกแยะพฤติกรรมที่จะสร้างความรำคาญให้บุคคลอื่นได้	63.3
DL 3.1	เลือกใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางดิจิทัล ให้เหมาะสมกับประเภทการใช้งาน การติดต่อ และผู้รับได้	76.0	DL 7	สุขภาพดียุคดิจิทัล	65.3
DL 3.2	แยกแยะพื้นที่ออนไลน์สาธารณะกับพื้นที่ส่วนตัวได้	73.1	DL 7.1	ระบุพฤติกรรม และอาการเบื้องต้นที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต อันเป็นผลเนื่องมาจากการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ได้	68.9
DL 3.3	แยกแยะระหว่างบุคคลที่รู้จักในชีวิตจริง และบุคคลที่รู้จักเฉพาะทางอินเทอร์เน็ตได้	68.8	DL 7.2	ป้องกัน ลดผลกระทบ หรือรักษาเบื้องต้น เมื่อเกิดอาการได้	71.1
DL 3.4	วิเคราะห์ความเสี่ยง การป้องกัน และการรับมือกับบุคคลที่รู้จักเฉพาะทางอินเทอร์เน็ตได้	68.8	DL 7.3	ตรวจสอบบุคคลรอบข้าง พร้อมให้คำแนะนำเบื้องต้นเมื่อมีอาการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้	56.0
DL 3.5	สื่อสารทางออนไลน์ อย่างสร้างสรรค์ ชัดเจน และเคารพผู้อื่น	69.9	DL 8	ดิจิทัลคอมเมอร์ซ	59.8
DL 3.6	แยกข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากความคิดเห็น (Opinion) ได้	64.2	DL 8.1	แยกแยะประเภทของการทำธุรกิจออนไลน์หรืออีคอมเมอร์ซได้	75.1
DL 3.7	แยกข้อมูลที่เป็นจริงเฉพาะบางส่วน หรือบางสถานการณ์ได้	64.2	DL 8.2	ประเมินความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยของเว็บไซต์ที่จะทำธุรกรรมด้วยได้	50.5
DL 4	ความปลอดภัยยุคดิจิทัล	56.6	DL 8.3	ป้องกันตัวเองจากการถูกหลอกลวงได้	56.8
DL 4.1	ประเมินได้ว่าการกระทำใดเป็นการเสี่ยงต่อความมั่นคง เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว และทิ้งรอยเท้าดิจิทัลได้	62.8	DL 8.4	ปฏิบัติได้เหมาะสม เมื่อถูกหลอกลวงจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	56.7
			DL 9	กฎหมายดิจิทัล	52.1

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
DL 9.1	ใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้อย่างถูกกฎหมาย และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์	54.5
DL 9.2	นำข้อมูลหรือผลงานในอินเทอร์เน็ตมาใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและไม่ละเมิดลิขสิทธิ์	50.9
DL 9.3	ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เมื่อผลงานของตนเองถูกละเมิดลิขสิทธิ์หรือได้ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานของผู้อื่น รวมถึงการขออนุญาตใช้สิทธิของผลงานที่ผู้อื่นถือครองสิทธิ์	50.9
MIL 1.1	การนิยาม	71.5
MIL 1.1.1	รับรู้ความต้องการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	84.8
MIL 1.1.2	นิยามความต้องการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	84.8
MIL 1.1.3	รับรู้ความต้องการและความสำคัญของผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	66.0
MIL 1.1.4	กำหนด ระบุความต้องการสารสนเทศ และเชื่อมโยงกับแนวคิดที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องในสาขาวิชา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ	84.8
MIL 1.1.5	ทราบความต้องการและปัญหาในสารสนเทศที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องใช้สารสนเทศที่มาจากแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน และหรือสถานที่ที่แตกต่างกันที่ซึ่งสารสนเทศได้เกิดขึ้น ถูกสร้างขึ้นและหรือได้รับมา	77.4
MIL 1.1.6	สันนิษฐานว่าความต้องการหรือปัญหาในสารสนเทศที่ต่างประเภทกัน อาจจะไม่สามารถแก้ไขได้ ถ้าหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น กลุ่มและองค์กรอื่น	54.0
MIL 1.1.7	ติดต่อและขอคำปรึกษากับบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร เพื่อสร้างคำอธิบายหรือคำถามได้	54.0
MIL 1.1.8	สร้างคำอธิบายหรือคำถามทั่วไปบนพื้นฐานของความต้องการสารสนเทศ ด้วยการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในลักษณะที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	66.6
MIL 1.2	การค้นหา/ระบุตำแหน่ง	78.8
MIL 1.2.1	พัฒนากลยุทธ์ในการค้นหา เนื้อหาสื่อ ผู้ให้บริการสารสนเทศ วิธีการและเครื่องมือ ที่มีความเหมาะสม	87.3
MIL 1.2.2	ทราบบทบาทและหน้าที่ของผู้ผลิตสารสนเทศและหน่วยงานสื่อในสังคม ซึ่งเป็นที่ที่สามารถพบและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้	72.0
MIL 1.2.3	สำรวจ กำหนดและระบุตำแหน่งของสถานที่หรือเว็บไซต์ที่สารสนเทศและเนื้อหาสื่อจะสามารถปรากฏอยู่ โดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์	87.3
MIL 1.2.4	พยายามมองหาที่จะระบุผู้เขียน ผู้ผลิต ผู้จัด ผู้เผยแพร่สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	81.2
MIL 1.2.5	เข้าใจถึงบทบาทของอภิข้อมูล (Meta Data)	71.1

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
MIL 1.2.6	ระบุความแตกต่างและจัดลำดับความสำคัญของแหล่งที่มาของสารสนเทศตามประเภทของแหล่งที่มา วันที่ หัวข้อ ผู้เขียน ผู้ส่ง ผู้รับ คำหลัก ป้ายติดตาม เงื่อนไขและอื่น ๆ	77.4
MIL 1.2.7	เห็นคุณค่าของความหลากหลายของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มาจากผู้ให้บริการสารสนเทศและสื่อ และเห็นคุณค่าของความหลากหลายของรูปแบบสื่อ	76.7
MIL 1.2.8	แยกความแตกต่างระหว่างรูปแบบของสารสนเทศและสื่อ	63.1
MIL 1.2.9	ตัดสินใจได้ว่าสารสนเทศและสื่อในรูปแบบใดที่เป็นที่ต้องการ	76.0
MIL 1.2.10	ทราบถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของเครื่องมือที่ใช้สำหรับระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	87.3
MIL 1.2.11	ตระหนักถึงข้อจำกัด ความท้าทายและความเป็นไปได้ของการระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยคำนึงถึงเทคนิค กฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและเหตุผลด้านอื่น ๆ	70.5
MIL 1.2.12	ปรับแต่งกลยุทธ์ในการค้นหา ถ้าหากมีความจำเป็น	87.3
MIL 1.2.13	ระบุตำแหน่งของแหล่งข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่มีความเหมาะสม	87.3
MIL 1.3	การเข้าถึง	66.2
MIL 1.3.1	กำหนดวิธีการ และ กลยุทธ์ในการเข้าถึงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	87.3
MIL 1.3.2	กำหนดความพร้อมใช้งาน ค่าใช้จ่าย เวลา คุณประโยชน์และการใช้ประโยชน์จากการได้รับมาซึ่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ต้องการ โดยการใช่วิธีการและกลยุทธ์ที่ถูกต้องคิดค้นขึ้นข้างต้น	87.3
MIL 1.3.3	ปฏิบัติตามกฎหมายพื้นฐาน ระเบียบ นโยบาย สิทธิและหลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศ เอกสารที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เนื้อหาสื่อ และผู้ให้บริการสารสนเทศ	65.2
MIL 1.3.4	รับทราบถึงความสำคัญของข้อกำหนด กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสารสนเทศ	65.2
MIL 1.3.5	ทราบว่า การเข้าถึงสารสนเทศ และเนื้อหาสื่ออาจถูกจำกัดได้	53.8
MIL 1.3.6	ใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการเข้าถึงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	46.2
MIL 1.3.7	เข้าถึงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ถูกเลือกผ่านทางความหลากหลายของสื่อ และผู้ให้บริการสารสนเทศอื่น ๆ	83.8
MIL 1.3.8	เข้าถึงสื่อและผู้ให้บริการสารสนเทศอื่น ๆ รวมถึงที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต สำหรับการแสดงออก การสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในสังคมและการเมือง	40.9
MIL 1.4	การค้นคืน/ถือครอง	70.1
MIL 1.4.1	ใช้ระบบและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อค้นคืนสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่เหมาะสมที่สุดในหลากหลายรูปแบบ	69.1
MIL 1.4.2	ใช้การสอบถามในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อค้นคืนสารสนเทศ	69.1

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
MIL 1.4.3	ค้นคืนสารสนเทศประเภทต่าง ๆ	69.1
MIL 1.4.4	คัดเลือก จัดระบบและถือครองไว้ซึ่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้ค้นคืนมาโดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสม	75.7
MIL 1.4.5	ทราบถึงกฎและแนวทางปฏิบัติพื้นฐานของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ถือครองอยู่	61.0
MIL 1.4.6	สันนิษฐานว่าสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมาอาจจะมีประโยชน์ในอนาคต	85.7
MIL 1.4.7	ประยุกต์ใช้ข้อกำหนดขั้นพื้นฐานในการถือครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	61.0
MIL 2.1	การเข้าใจ	67.8
MIL 2.1.1	เข้าใจในหลักการและเงื่อนไขที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายการทำงานของบริการสื่อและสารสนเทศ	75.4
MIL 2.1.2	เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในสังคม เช่น การแจ้งเตือน การสอน การมีอิทธิพล และการให้ความบันเทิง เป็นต้น	68.5
MIL 2.1.3	ตระหนักว่าผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศต่างมีผลกระทบต่อสังคม	71.9
MIL 2.1.4	รู้ถึงการทำงานของบริการสื่อและสารสนเทศและผลกระทบต่อผู้ให้บริการ และครูที่จะถูกเฝ้าสังเกต	76.7
MIL 2.1.5	รู้แนวคิดจริยธรรมและสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสื่อและสารสนเทศและมาตรฐาน สากลและวิชาชีพ	72.0
MIL 2.1.6	ตระหนักถึงผลกระทบต่อสารสนเทศและเนื้อหาสื่อต่อตัวเอง	71.9
MIL 2.1.7	ระบุว่าสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสามารถถูกแสดงอย่างแตกต่างกันและอยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกันได้อย่างไร	67.3
MIL 2.1.8	ระบุและแยกความแตกต่างระหว่างผู้ที่เป็นเจ้าของและผู้สร้างสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	47.7
MIL 2.1.9	เข้าใจในการประพันธ์และสิทธิของผู้เขียน	53.9
MIL 2.1.10	เห็นคุณค่าถึงความสำคัญของการยอมรับการทำงานของบุคคลอื่นในแง่ของการประพันธ์และสิทธิ	53.9
MIL 2.1.11	รู้เกี่ยวกับความเป็นอิสระของบรรณาธิการและการเซ็นเซอร์ของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เช่นเดียวกับสถาบันสื่อและสารสนเทศ	67.5
MIL 2.1.12	ตระหนักว่าผู้รับชมจะตีความสารสนเทศและเนื้อหาสื่อในรูปแบบที่แตกต่างกัน	73.9
MIL 2.1.13	รู้ว่าไม่มีมุมมองที่แตกต่างกันในสารสนเทศและเนื้อหาสื่อใด ๆ	73.9
MIL 2.1.14	เห็นคุณค่าของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อโดยใช้เกณฑ์และรูปแบบสุนทรียศาสตร์	72.5
MIL 2.1.15	เข้าใจในรูปแบบและประเภทของสื่อและสารสนเทศที่อยู่บนรูปแบบที่ต่างกัน	67.3

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
MIL 2.1.16	เข้าใจความสำคัญของการโฆษณาของผู้ให้บริการ	69.7
MIL 2.2	การประเมินผล	69.1
MIL 2.2.1	กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลสำหรับสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้ค้นคืนมา และแหล่งที่มาของสารสนเทศ	70.6
MIL 2.2.2	สร้างและใช้เครื่องมือพื้นฐานหรืออุปกรณ์ในการประเมินผลเพื่อทำการประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เช่นเดียวกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ	70.6
MIL 2.2.3	เลือกและสรุปองค์ประกอบหลัก เช่น ความคิด คำหลัก แนวคิด ข้อความและแก่นเรื่องที่ได้ออกสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมา	77.3
MIL 2.2.4	เข้าใจวัตถุประสงค์และความสำคัญของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อและบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน	64.2
MIL 2.2.5	ตีความ สร้างความเชื่อมั่นต่อของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมา และทำการกล่าวซ้ำในคำพูดของตนเอง	70.5
MIL 2.2.6	เห็นความแตกต่างของความเป็นอิสระของบรรณาธิการและตระหนักถึงการเซ็นเซอร์ของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ	67.5
MIL 2.2.7	อธิบายถึงความตั้งใจของผู้ชมของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมา	72.5
MIL 2.2.8	ระบุ วิเคราะห์และแยกความแตกต่างในความหลากหลายของข้อความโฆษณา กระบวนการ เทคนิค มาตรฐานและประมวลหลักการปฏิบัติ	50.5
MIL 2.2.9	ระบุและตรวจสอบแหล่งที่มา วิธีการและกลยุทธ์ในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม โดยการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย	78.4
MIL 2.3	การประเมินคุณค่า	51.7
MIL 2.3.1	กำหนดเกณฑ์ในการประเมินและเครื่องมือที่เหมาะสม	78.4
MIL 2.3.2	ทราบเกี่ยวกับข้อจำกัดและอวัสัยของการประเมิน	71.5
MIL 2.3.3	ระบุและรวบรวมความต้องการ หัวข้อ ประเด็น และ คำถามคำถามเพิ่มเติมที่มีความเกี่ยวข้อง	43.7
MIL 2.3.4	ตรวจสอบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ รวมทั้งแหล่งที่มาและผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	29.3
MIL 2.3.5	ประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ รวมทั้งแหล่งที่มาและผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	29.3
MIL 2.3.6	เปรียบเทียบสารสนเทศที่มาจาก สื่อและสารสนเทศที่มาจากแหล่งที่แตกต่างกัน	29.3
MIL 2.3.7	เข้าใจในความสำคัญของวงจรชีวิตของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสำหรับการประเมิน	29.3
MIL 2.3.8	สรุปความเห็นจากสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ	77.3

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
MIL 2.3.9	ให้ข้อพิสูจน์สำหรับการสรุปความเห็นที่ได้	77.3
MIL 2.4	การจัดระบบ	75.4
MIL 2.4.1	จัดและบันทึกข้อความและบทสรุปของตนเอง	77.3
MIL 2.4.2	ทบทวน กล่อมเกล่า ตีกรอบและทำให้แคบลง ในความต้องการ ปัญหา ประเด็นและคำถาม	77.3
MIL 2.4.3	จัดกลุ่มและจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	79.8
MIL 2.4.4	เข้าใจในความสำคัญของการจัดทำดัชนีในสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้ถูกเลือก	79.8
MIL 2.4.5	ใช้เครื่องมือและรูปแบบเพื่อการจัดระเบียบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	69.1
MIL 2.4.6	เก็บรักษาสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มีความเกี่ยวข้องบนพื้นฐานของการประเมินการใช้งานในอนาคต	69.1
MIL 2.4.7	แปลงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อจากรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง	78.7
MIL 2.4.8	สังเคราะห์สารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มาจากหลายรูปแบบ เช่น สิ่งพิมพ์ เสียง ภาพยนตร์ เป็นต้น	72.4
MIL 3.1	การสร้าง	61.8
MIL 3.1.1	ตระหนักว่าสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มีอยู่สามารถถูกนำมารวมกับความคิดดั้งเดิม การทดลอง หรือ การวิเคราะห์เพื่อที่จะผลิตสารสนเทศและความรู้ใหม่	69.5
MIL 3.1.2	จัดระบบสารสนเทศที่รวบรวมได้และเนื้อหาสื่อในลักษณะที่สนับสนุนวัตถุประสงค์และสนับสนุนรูปแบบของสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และความรู้ใหม่ รวมทั้งเพื่อการแก้ปัญหา	79.3
MIL 3.1.3	พิจารณาความสำคัญ ด้านสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพศ เชื้อชาติ อายุ ความสามารถ และอื่น ๆ	48.6
MIL 3.1.4	ตกผลึก บูรณาการ สร้างวิธีแสดงและนำเสนอสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ โดยใช้เครื่องมือและจัดรูปแบบให้เป็นไปตามบริบทใหม่และความรู้ก่อนหน้า	72.4
MIL 3.1.5	สะท้อนให้เห็นและทบทวนกระบวนการในการสร้างเนื้อหาสื่อและสารสนเทศ	72.4
MIL 3.1.6	ประยุกต์ใช้มาตรฐานสากล ข้อกำหนดและข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะที่มีจริยธรรม	46.0
MIL 3.1.7	ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานในการเข้าถึงสารสนเทศและข้อเสนอแนะในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง	46.6
MIL 3.1.8	ปรับแต่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อและประยุกต์ใช้ข้อเสนอแนะและมาตรฐานในการเข้าถึงสารสนเทศ	46.6
MIL 3.1.9	ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการสร้างและนำเสนอเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ของความรู้ใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ	76.0

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
MIL 3.1.10	ตระหนักว่าความรู้ใหม่อาจจะสร้างผลลัพธ์ที่ตามมาและวัตถุประสงค์ใหม่อย่างกว้างขวาง	60.7
MIL 3.2	การสื่อสาร	73.0
MIL 3.2.1	รู้ว่าความรู้ใหม่ควรที่จะถูกแบ่งปัน แจกจ่าย และ สื่อสารต่อ	71.2
MIL 3.2.2	เลือกสื่อกลาง รูปแบบและใบอนุญาต ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อการสื่อสาร การแจกจ่าย และการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และความรู้ โดยคำนึงถึงขนาดและประเภทของผู้ชม	85.7
MIL 3.2.3	ใช้สารสนเทศ และ เทคโนโลยีการสื่อสารและโปรแกรมประยุกต์ ชนิดต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร แจกจ่ายและแบ่งปันสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้	85.7
MIL 3.2.4	ระบุ ทำสำเนา สื่อสาร แจกจ่ายและแบ่งปันสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และความรู้ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย	85.7
MIL 3.2.5	สื่อสารสารสนเทศและเนื้อหาสื่ออย่างมีจริยธรรม	53.7
MIL 3.2.6	สื่อสารสารสนเทศและเนื้อหาสื่ออย่างถูกกฎหมาย	51.0
MIL 3.2.7	ทราบถึงวิธีการปกป้องผลงานของตนเอง ข้อมูลส่วนตัว เสรีภาพของพลเมือง ความเป็นส่วนตัว และ สิทธิทางปัญญา	51.0
MIL 3.2.8	ทราบถึงผลกระทบและความเสี่ยงของการสื่อสาร การแจกจ่าย และ การแบ่งปันความรู้ในโลกเสมือนจริง	73.6
MIL 3.2.9	เข้าใจในการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างผู้ใช้และผู้ที่ถูกเป็นเหยื่อ ผู้กระทำผิด ผู้เห็นเหตุการณ์และพยานในเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และแพลตฟอร์มของสื่อ	86.9
MIL 3.2.10	แบ่งปันสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้ผ่านสื่อและเครื่องมือชนิดต่าง ๆ	85.7
MIL 3.3	การมีส่วนร่วม	58.5
MIL 3.3.1	ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมสาธารณะ ผ่านผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ	73.9
MIL 3.3.2	ทราบถึงผลกระทบและความเสี่ยงของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมสาธารณะซึ่งรวมทั้งโลกเสมือน	70.1
MIL 3.3.3	แชร์และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เป็น ผู้สร้าง ผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้ให้บริการสารสนเทศและกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย ทั้งทางกายภาพและทางโลกเสมือน ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย	40.9
MIL 3.3.4	เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมสาธารณะด้วยวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ	49.1
MIL 3.4	การเฝ้าสังเกต	65.1
MIL 3.4.1	รู้เกี่ยวกับความต้องการและความสำคัญของการเฝ้าระวังในการแชร์สารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้	74.9

รหัส	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
MIL 3.4.2	ใช้หรือกำหนดวิธีการ กลไก นโยบาย และเครื่องมือ ในการเฝ้าระวัง เพื่อการประเมินผลความมีประสิทธิภาพของผลกระทบที่ต้องการ	57.5
MIL 3.4.3	เฝ้าระวังและตัดสินใจเกี่ยวกับสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้ที่ถูกเผยแพร่ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ผลกระทบ และครบถ้วนเชื่อถือได้ของการปฏิบัติ	74.9
MIL 3.4.4	ระบุและวิเคราะห์ว่ากลุ่มผู้ชมเป้าหมายจะตอบสนองอย่างไรต่อสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้ รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น	67.0
MIL 3.4.5	รู้และใช้บริการและเครื่องมือที่มีอยู่ในการเฝ้าระวังสารสนเทศและสื่อแจ้งเตือนด้วยวิธีและเครื่องมือต่าง ๆ	57.5
MIL 3.4.6	รู้ว่าผลของการเฝ้าระวังจะสามารถใช้เพื่อการพัฒนาและการสร้างสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ใหม่ได้อย่างไร	73.8
MIL 3.4.7	รู้วิธีการเฝ้าระวังความเป็นเจ้าของสื่อและการนำไปใช้งาน	51.0
MIL 3.4.8	เข้าใจในการทำงานและบทบาทของสถาบันที่ให้บริการประชาสัมพันธ์และเข้าใจถึงอิทธิพลที่มีต่อผู้ชมและการตัดสินใจ	72.0
MIL 3.4.9	เฝ้าระวังการทำงานของบริการประชาสัมพันธ์และนักวิ่งเต้น (Lobbyist)	50.3
MIL 3.4.10	สร้างใหม่และเปลี่ยนทิศทางของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อเมื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่ตั้งใจไว้	70.7
MIL 3.4.11	รู้วิธีการที่จะสื่อสารความชื่นชมหรือร้องเรียน	66.8

3. แนวทางการพัฒนาการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

ระดับ	กิจกรรมที่ควรดำเนินการ					ประเด็นที่ต้องทำการพัฒนา
	บรรยาย /สัมมนา	สาธิต/ ปฏิบัติ	ประชา สัมพันธ์	ให้คำ ปรึกษา	ศึกษา ดูงาน	
DL 1 สิทธิและความรับผิดชอบ						
ดี	✓		✓	✓	✓	แนวทางปฏิบัติในการใช้สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบต่อบนสื่อ สารสนเทศของประชาชนในยุคดิจิทัล
ดีมาก	✓		✓	✓	✓	แนวทางปฏิบัติในการใช้สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบต่อบนสื่อ สารสนเทศของประชาชนในยุคดิจิทัลในระดับสากล
DL 2 การเข้าถึงสื่อดิจิทัล						
ดี	✓	✓		✓		การใช้งานและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบนสื่อดิจิทัล
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การประยุกต์ใช้งานอินเทอร์เน็ตบนสื่อดิจิทัลในการทำงานและ ชีวิตประจำวัน
DL 3 การสื่อสาร (และความสัมพันธ์) ยุคดิจิทัล						
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การใช้สื่อดิจิทัล และเครื่องมือทางดิจิทัลในการสื่อสารอย่าง สร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อสังคมของประชาชนในยุคดิจิทัล
DL 4 ความปลอดภัยยุคดิจิทัล						
ดี	✓	✓		✓	✓	แนวทางปฏิบัติในการใช้งานสื่อดิจิทัล และเครื่องมือทางดิจิทัลอย่าง ปลอดภัยในยุคดิจิทัล
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การใช้งานสื่อดิจิทัล และเครื่องมือทางดิจิทัลด้วยความปลอดภัย สร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อสังคมของประชาชนในยุคดิจิทัล
DL 5 การรู้เท่าทันสื่อ						
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การประยุกต์และการพัฒนาความรู้จากการใช้สารสนเทศและสื่อ ดิจิทัลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและชีวิตประจำวัน
DL 6 แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล						

ระดับ	กิจกรรมที่ควรดำเนินการ					ประเด็นที่จะต้องทำการพัฒนา
	บรรยาย /สัมมนา	สาธิต/ ปฏิบัติ	ประชา สัมพันธ์	ให้คำ ปรึกษา	ศึกษา ดูงาน	
ดีมาก	✓	✓		✓		การประยุกต์ใช้งานสื่อดิจิทัล และเครื่องมือทางดิจิทัลตามแนวปฏิบัติและหลักมารยาทในสังคมดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ และรับผิดชอบต่อสังคม
DL 7 สุขภาพดียุคดิจิทัล						
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	แนวทางการสังเกตพฤติกรรมและการให้คำแนะนำบุคคลรอบข้างในการป้องกันและดูแลสุขภาพยุคดิจิทัล
DL 8 ดิจิทัลคอมเมอร์ซ						
ดี	✓	✓		✓	✓	การทำธุรกรรมออนไลน์ และการประเมินความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยของร้านค้าก่อนซื้อของออนไลน์
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การทำธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล
DL 9 กฎหมายดิจิทัล						
ดี	✓	✓		✓		แนวทางปฏิบัติในการใช้สื่อดิจิทัลอย่างถูกต้องตามกฎหมายของประชาชนในยุคดิจิทัล
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การประยุกต์ใช้งานสื่อดิจิทัล และเครื่องมือทางดิจิทัลที่ถูกต้องตามกฎหมายดิจิทัล อย่างสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อสังคมของประชาชนในยุคดิจิทัล

4. แนวทางการพัฒนาการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)

ระดับ	กิจกรรมที่ควรดำเนินการ					ประเด็นที่จะต้องทำการพัฒนา
	บรรยาย /สัมมนา	สาธิต/ ปฏิบัติ	ประชา สัมพันธ์	ให้คำ ปรึกษา	ศึกษา ดูงาน	
MIL1 การเข้าถึง						
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสำหรับการสื่อสาร และการสร้างสื่อสารสนเทศ
MIL 2 การประเมิน						

ระดับ	กิจกรรมที่ควรดำเนินการ					ประเด็นที่จะต้องทำการพัฒนา
	บรรยาย /สัมมนา	สาธิต/ ปฏิบัติ	ประชา สัมพันธ์	ให้คำ ปรึกษา	ศึกษา ดูงาน	
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	เทคนิคและการใช้เครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
MIL 3 การสร้าง						
ดีมาก	✓	✓		✓	✓	การปกป้องสิทธิทางปัญญา เสรีภาพของพลเมือง และการประเมินผลกระทบและความเสี่ยงของการใช้สื่อสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

5. สรุปผลการสำรวจ วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย

ผลสำรวจสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 12,374 คน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสถานภาพ 68.1 คะแนน มีผู้ได้สถานภาพในระดับ ดีมาก จำนวน 1,132 คน (ร้อยละ 3.7) มีผู้ได้สถานภาพในระดับ ดี จำนวน 6,712 คน (ร้อยละ 81.3) มีผู้ได้สถานภาพในระดับ พื้นฐาน จำนวน 4,307 คน (ร้อยละ 14.0) และมีผู้ได้สถานภาพในระดับ ปรับปรุง จำนวน 223 คน (ร้อยละ 0.9)

ผู้รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับ ปรับปรุง และระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องยกระดับสมรรถนะให้อยู่ในระดับดี และระดับดีมาก พบว่าอยู่ในกลุ่มอายุ Baby Boomers จำนวน 1,136 คน (ร้อยละ 9.2) กลุ่มอายุ Generation X จำนวน 1,291 คน (ร้อยละ 10.4) กลุ่มอายุ Generation Y จำนวน 1,199 คน (ร้อยละ 9.7) และกลุ่มอายุ Generation Z จำนวน 904 คน (ร้อยละ 7.3) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนสมรรถนะ ทั้ง 3 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) สมรรถนะด้านการเข้าถึง มีคะแนนเฉลี่ย 72.7 2) สมรรถนะด้านการประเมิน มีคะแนนเฉลี่ย 66.1 และ 3) สมรรถนะด้านการสร้าง มีคะแนนเฉลี่ย 65.7 ทั้ง 3 สมรรถนะอยู่ในระดับ ดี ทั้งหมด ถึงแม้ว่าผลการสำรวจสถานภาพและสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจะอยู่ในระดับ ดี ทั้งหมด แต่เมื่อมาดูในส่วนเกณฑ์การประเมินจะพบว่ามีเกณฑ์การประเมินที่ได้ในระดับพื้นฐาน และระดับปรับปรุง อยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นประเด็นที่สามารถหยิบยกมาส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทยให้มีศักยภาพดียิ่งขึ้นได้ โดยสามารถสรุปเกณฑ์การประเมินที่ต้องพัฒนา ดังนี้

สมรรถนะด้านการเข้าถึง มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 8 เกณฑ์การประเมิน

- MIL 1.1.6 สันนิษฐานว่าความต้องการหรือปัญหาในสารสนเทศที่ต่างประเภทกัน อาจจะไม่สามารถแก้ไขได้ ถ้าหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น กลุ่มและองค์กรอื่น
- MIL 1.1.7 ติดต่อและขอคำปรึกษากับบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร เพื่อสร้างคำอธิบายหรือคำถามได้
- MIL 1.2.8 แยกความแตกต่างระหว่างรูปแบบของสารสนเทศและสื่อ
- MIL 1.3.5 ทราบว่าการเข้าถึงสารสนเทศ และเนื้อหาสื่ออาจถูกจำกัดได้
- MIL 1.3.6 ใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการเข้าถึงสารสนเทศ และเนื้อหาสื่อ
- MIL 1.3.8 เข้าถึงสื่อและผู้ให้บริการสารสนเทศอื่น ๆ รวมถึงที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต สำหรับการแสดงออก การสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในสังคมและการเมือง
- MIL 1.4.5 ทราบถึงกฎและแนวทางปฏิบัติพื้นฐานของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ถือครองอยู่
- MIL 1.4.7 ประยุกต์ใช้ข้อกำหนดขั้นพื้นฐานในการถือครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

สมรรถนะด้านการประเมิน มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 10 เกณฑ์การประเมิน ได้แก่

- MIL 2.1.8 ระบุและแยกความแตกต่างระหว่างผู้ที่เป็นเจ้าของและผู้สร้าง สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
- MIL 2.1.9 เข้าใจในการประพันธ์และสิทธิของผู้เขียน
- MIL 2.1.10 เห็นคุณค่าถึงความสำคัญของการยอมรับการทำงานของบุคคลอื่นในแง่ของการประพันธ์และสิทธิ
- MIL 2.2.4 เข้าใจวัตถุประสงค์และความสำคัญของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน

- MIL 2.2.8 ระบุ วิเคราะห์และแยกความแตกต่างในความหลากหลายของข้อความโฆษณา กระบวนการ เทคนิค มาตรฐานและประมวลหลักการปฏิบัติ
- MIL 2.3.3 ระบุและรวบรวมความต้องการ หัวข้อ ประเด็น และ คำถามคำถามเพิ่มเติมที่มีความเกี่ยวข้อง
- MIL 2.3.4 ตรวจสอบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ รวมทั้งแหล่งที่มา และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
- MIL 2.3.5 ประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ รวมทั้งแหล่งที่มา และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
- MIL 2.3.6 เปรียบเทียบสารสนเทศที่มาจาก สื่อและสารสนเทศที่มาจากแหล่งที่ต่างกััน
- MIL 2.3.7 เข้าใจในความสำคัญของวงจรชีวิตของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสำหรับการประเมิน

สมรรถนะด้านการสร้าง มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 15 เกณฑ์การประเมิน ได้แก่

- MIL 3.1.3 พิจารณาความสำคัญ ด้านสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพศ เชื้อชาติ อายุ ความสามารถ และอื่น ๆ
- MIL 3.1.6 ประยุกต์ใช้มาตรฐานสากล ข้อกำหนดและข้อแนะนำสำหรับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะที่มีจริยธรรม
- MIL 3.1.7 ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานในการเข้าถึงสารสนเทศและข้อแนะนำในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง
- MIL 3.1.8 ปรับแต่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อและประยุกต์ใช้ข้อแนะนำและมาตรฐานในการเข้าถึงสารสนเทศ
- MIL 3.1.10 ตระหนักว่าความรู้ใหม่อาจสร้างผลลัพธ์ที่ตามมาและวัตถุประสงค์ใหม่อย่างกว้างขวาง
- MIL 3.2.5 สื่อสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ อย่างมีจริยธรรม
- MIL 3.2.6 สื่อสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ อย่างถูกกฎหมาย
- MIL 3.2.7 ทราบถึงวิธีการปกป้องผลงานของตนเอง ข้อมูลส่วนตัว เสรีภาพของพลเมือง ความเป็นส่วนตัว และสิทธิทางปัญญา
- MIL 3.2.8 ทราบถึงผลกระทบและความเสี่ยงของการสื่อสาร การแจกจ่าย และ การแบ่งปันความรู้ในโลกเสมือนจริง
- MIL 3.3.3 แชนร์และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เป็น ผู้สร้าง ผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้ให้บริการสารสนเทศและกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย ทั้งทางกายภาพและทางโลกเสมือน ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย
- MIL 3.3.4 เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมสาธารณะด้วยวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ
- MIL 3.4.2 ใช้หรือกำหนดวิธีการ กลไก นโยบาย และเครื่องมือ ในการเฝ้าระวัง เพื่อการประเมินผลความมีประสิทธิภาพของผลกระทบที่ต้องการ
- MIL 3.4.5 รู้และใช้บริการและเครื่องมือที่มีอยู่ในการเฝ้าระวังสารสนเทศและสื่อแจ้งเตือนด้วยวิธีและเครื่องมือต่าง ๆ
- MIL 3.4.7 รู้วิธีการเฝ้าระวังความเป็นเจ้าของสื่อและการนำไปใช้งาน
- MIL 3.4.9 เฝ้าระวังการทำงานของบริการประชาสัมพันธ์และนักวิ่งเต้น (Lobbyist)

6. สรุปผลการสำรวจ วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทย

ผลสำรวจสถานภาพการเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทย มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 12,374 คน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสถานภาพ 63.7 คะแนน มีผู้ได้สถานภาพในระดับ ดีมาก จำนวน 1,367 คน (ร้อยละ 3.11) มีผู้ได้สถานภาพในระดับ ดี จำนวน 5,597 คน (ร้อยละ 45.2) มีผู้ได้สถานภาพในระดับ พื้นฐาน จำนวน 4,234 คน (ร้อยละ 34.2) และมีผู้ได้สถานภาพในระดับ ปรับปรุง จำนวน 1,176 คน (ร้อยละ 9.5) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของคนไทยส่วนใหญ่มีความสามารถในการเข้าใจดิจิทัลทั้ง 9 ด้าน ในเบื้องต้น ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับการปลูกฝัง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การอบรม การเรียนรู้ ทั้งจากที่หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนเองให้การส่งเสริมและให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการตระหนักถึงการสื่อสารในยุคดิจิทัล เช่น การแชร์ข้อความข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ผิดกฎหมาย การไม่ใช้สื่อออนไลน์ในการกลั่นแกล้งผู้อื่น การรู้จักวิเคราะห์ แยกแยะข่าว รวมทั้งที่มาของข่าว

อย่างไรก็ตามเมื่อแจกแจงเกณฑ์การประเมินย่อย ในส่วนของสมรรถนะที่อยู่ในเกณฑ์ ดี ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ย 69.3 คะแนน 2) สมรรถนะด้านแนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ย 70.9 คะแนน และ 3) สมรรถนะด้านสุขภาพดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ย 65.3 คะแนน ทั้งนี้พบว่าสมรรถนะและกลุ่มช่วงวัยที่สมควรต้องได้รับการยกระดับและปรับปรุงเพื่อให้อยู่ในระดับดี และดีมาก ตามรายละเอียดดังนี้

ผู้อยู่สถานภาพในระดับ ปรับปรุง และระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องยกระดับสมรรถนะให้อยู่ในระดับดี และระดับดีมาก พบว่าอยู่ในกลุ่มอายุ Baby Boomers จำนวน 1,546 คน (ร้อยละ 12.49) กลุ่มอายุ Generation X จำนวน 1,964 คน (ร้อยละ 15.87) กลุ่มอายุ Generation Y จำนวน 2,003 คน (ร้อยละ 16.19) และกลุ่มอายุ Generation Z จำนวน 1,451 คน (ร้อยละ 11.73) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในส่วนสมรรถนะ ทั้ง 9 ด้าน พบว่าสมรรถนะที่อยู่ในระดับ ดี มีจำนวน 3 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ย 69.3 คะแนน 2) สมรรถนะด้านแนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ย 70.9 คะแนน และ 3) สมรรถนะด้านสุขภาพดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ย 65.3 คะแนน

สมรรถนะที่อยู่ในระดับ พื้นฐาน ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาเร่งด่วน มีจำนวน 6 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านสิทธิและความรับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ย 63.8 คะแนน 2) สมรรถนะด้านการเข้าถึงสื่อดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ย 63.8 คะแนน

3) สมรรถนะด้านความปลอดภัยยุคดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ย 56.6 คะแนน 4) สมรรถนะด้านการรู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ย 64.6 คะแนน 5) สมรรถนะด้านดิจิทัลคอมเมอร์ซ มีคะแนนเฉลี่ย 59.8 คะแนน 6) สมรรถนะด้านกฎหมายดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ย 52.1 คะแนน

สถานภาพและสมรรถนะการเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทย อยู่ในระดับ พื้นฐาน และ ดี ซึ่งสมรรถนะที่ได้รับระดับพื้นฐาน 6 สมรรถนะ ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาเป็นอันดับแรก เพราะหากปล่อยไว้จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพ และพัฒนาตนเอง ของประชาชน ที่มีต่อกระแสโลกที่เข้าสู่ยุคดิจิทัลมากขึ้น หากปล่อยให้ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับสถานภาพเช่นนี้จะสูญเสียโอกาสและมีความเสี่ยงต่าง ๆ เช่น การโพสต์ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมลงบนโลกออนไลน์นำไปสู่การเข้าใจผิดและถูกกลั่นแกล้งกันในโลกออนไลน์ (Cyberbullying) ในเวลาต่อมา การนำข้อมูลส่วนตัวขึ้นบนพื้นที่สาธารณะโดยไม่รู้ตัวการใช้เว็บไซต์ซื้อ-ขายสินค้าออนไลน์ (e-Commerce) ไม่เป็น ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งให้เราขายสินค้าได้ง่ายขึ้นและลดต้นทุนการค้าที่ต้องมีหน้าร้านได้ การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานจนเสียสุขภาพ เป็นต้น

ทั้งนี้สามารถสรุปประเด็นที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับสถานภาพการการเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทยให้มีศักยภาพดียิ่งขึ้นได้ โดยสามารถสรุปเกณฑ์การประเมินที่ต้องพัฒนาดังนี้

สมรรถนะด้านสิทธิและความรับผิดชอบ มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 3 เกณฑ์การประเมิน

- DL 1.2 แสดงความรับผิดชอบต่อในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เหมาะสมตามหลักสากลได้
- DL 1.4 แยกแยะได้ว่าข้อความและการกระทำชนิดไหน เป็นการละเมิดสิทธิผู้อื่น หรือ หมิ่นประมาท
- DL 1.6 อธิบายความรับผิดชอบต่อในระดับนานาชาติต่อสังคมดิจิทัลในฐานะประชากรดิจิทัลได้

สมรรถนะด้านการเข้าถึงสื่อดิจิทัล มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 2 เกณฑ์การประเมิน

- DL 2.1 สามารถแยกแยะประเภทการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งระบุข้อดีข้อเสียได้
- DL 2.2 สามารถเข้าใจสื่อดิจิทัลชนิดต่าง ๆ รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้งาน ในสถานการณ์ที่เหมาะสมได้

สมรรถนะด้านการสื่อสาร มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 2 เกณฑ์การประเมิน

- DL 3.6 แยกข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากความคิดเห็น (Opinion) ได้
- DL 3.7 แยกข้อมูลที่เป็นจริงเฉพาะบางส่วน หรือบางสถานการณ์ได้

สมรรถนะด้านความปลอดภัยยุคดิจิทัล มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 1 เกณฑ์การประเมิน

- DL 4.2 ประเมินได้ว่าการกระทำใดเป็นการหลอกลวง ทุจริต ซึ่งจะบ่งชี้ภัยต่อตนเองได้

สมรรถนะด้านความรู้เท่าทันสื่อ มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 2 เกณฑ์การประเมิน

- DL 5.1 เปรียบเทียบและแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลจากแหล่งต่างได้
- DL 5.4 แยกแยะระหว่างข้อเท็จจริง (Fact) กับความคิดเห็น (Opinion) ได้

สมรรถนะด้านแนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 1 เกณฑ์การประเมิน

- DL 6.3 แยกแยะพฤติกรรมที่จะสร้างความรำคาญให้บุคคลอื่นได้

สมรรถนะด้านสุขภาพยุคดิจิทัล มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 1 เกณฑ์การประเมิน

- DL 7.3 ตรวจสอบบุคคลรอบข้าง พร้อมให้คำแนะนำเบื้องต้นเมื่อมีอาการ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

สมรรถนะด้านดิจิทัลคอมเมอร์ซ มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 3 เกณฑ์การประเมิน

- DL 8.2 ประเมินความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยของเว็บไซต์ที่จะทำธุรกรรมด้วยได้
- DL 8.3 ป้องกันตัวเองจากการถูกหลอกลวงได้
- DL 8.4 ปฏิบัติได้เหมาะสม เมื่อถูกหลอกลวงจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

สมรรถนะด้านกฎหมายดิจิทัล มีเกณฑ์การประเมินที่ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 3 เกณฑ์การประเมิน

- DL 9.1 ใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้อย่างถูกกฎหมายและไม่ละเมิดลิขสิทธิ์
- DL 9.2 นำข้อมูลหรือผลงานในอินเทอร์เน็ตมาใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและไม่ละเมิดลิขสิทธิ์
- DL 9.3 ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เมื่อผลงานของตนเองถูกละเมิดลิขสิทธิ์หรือได้ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานของผู้อื่น รวมถึงการขออนุญาตใช้สิทธิของผลงานที่ผู้อื่นถือครองสิทธิ

บทที่ 4 หลักเกณฑ์การประเมินสถานภาพ

หลักเกณฑ์การประเมินสถานภาพการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) หมายถึง การมีสมรรถนะ (Competence) ในการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจดิจิทัล ที่ทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางเทคนิคที่จำเป็นในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ความเข้าใจสารสนเทศและสามารถประเมินสื่อดิจิทัล เพื่อสามารถนำไปเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง สามารถผลิตเนื้อหาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือดิจิทัล โดยมีความเข้าใจดิจิทัลขั้นพื้นฐานและขั้นสูง โดยมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับทักษะต่อไปนี้ การรู้สื่อ (Media literacy) การรู้เทคโนโลยี (Technology literacy) การรู้สารสนเทศ (Information literacy) การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (Visual literacy) การรู้การสื่อสาร (Communication literacy) และการรู้สังคม (Social literacy) โดยความเข้าใจดิจิทัลครอบคลุมมากกว่าความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ จริยธรรม ทักษะคิด สังคม ซึ่งแบ่งเป็นองค์ประกอบคือ ทักษะคิด (Attitude) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ซึ่งแสดงถึงขีดความสามารถที่จำเป็นในการเข้าร่วมสังคมที่มีการใช้ระบบดิจิทัล ในการติดต่อสื่อสารได้

สมรรถนะการเข้าใจดิจิทัล ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีสมรรถนะที่จะต้องทำการประเมินทั้งหมด 9 กลุ่ม ประกอบด้วย สิทธิและความรับผิดชอบ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล การสื่อสารยุคดิจิทัล ความปลอดภัยยุคดิจิทัล การรู้เท่าทันสื่อ แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล สุขภาพดียุคดิจิทัล ดิจิทัลคอมเมอร์ซ และ กฎหมายดิจิทัล ซึ่งในแต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

สมรรถนะที่ 1: สิทธิและความรับผิดชอบ

บุคคลทราบสิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบเมื่อใช้สิทธิในบนสื่อสาธารณะยุคดิจิทัลในฐานะเป็นประชากรของสังคมในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับชุมชน ระดับประเทศ ระดับโลก โดยความรับผิดชอบนี้รวมถึงความรับผิดชอบต่อตัวเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งผลกระทบที่เกิดจากการกระทำและทางกฎหมาย ด้วยการใช้สิทธิ เสรีภาพอย่างถูกต้อง จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน เกิดความสงบสุข ไม่ขัดต่อกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ของสังคม ถือเป็นพื้นฐานประการแรกที่ต้องทราบ เพื่อจะอยู่ในสังคมออนไลน์ที่มีการเชื่อมโยงประชากรจากทุกประเทศทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน

ตารางที่ 4-1 สมรรถนะของสิทธิและความรับผิดชอบ

เนื้อหา	สมรรถนะ
สิทธิและความรับผิดชอบ	1. ใช้สิทธิ เสรีภาพ ได้อย่างถูกต้องตามหลักสากล ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนดไว้
	2. แสดงความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เหมาะสมตามหลักสากลได้
	3. บอกความแตกต่างในการกำหนดความเป็นส่วนตัวได้
	4. แยกแยะได้ว่าข้อความและการกระทำชนิดไหน เป็นการละเมิดสิทธิผู้อื่น หรือ หมิ่นประมาท
	5. เข้าใจเนื้อหาที่อยู่ในนโยบายการใช้ที่ยอมรับได้ หรือ โกล้เคียง และสามารถปฏิบัติตามนโยบายที่ยอมรับนั้นได้
	6. อธิบายความรับผิดชอบในระดับนานาชาติต่อสังคมดิจิทัลในฐานะประชากรดิจิทัลได้

สมรรถนะที่ 2: การเข้าถึงสื่อดิจิทัล

บุคคลเข้าใจอินเทอร์เน็ตและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยช่องทางต่าง ๆ รวมถึงข้อดีข้อเสียของแต่ละช่องทางได้ เพื่อให้สามารถใช้ Search Engine ค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องเข้าใจสื่อทางดิจิทัลชนิดต่าง ๆ รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้งานในปัจจุบัน

ตารางที่ 4-2 สมรรถนะของการเข้าถึงสื่อดิจิทัล

เนื้อหา	สมรรถนะ
การเข้าถึงสื่อดิจิทัล	1. สามารถแยกแยะประเภทการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งระบุข้อดีข้อเสียได้
	2. สามารถเข้าใจสื่อดิจิทัลชนิดต่าง ๆ รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้งานในสถานการณ์ที่เหมาะสมได้
	3. สามารถใช้ Search Engine ค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตได้

สมรรถนะที่ 3: การสื่อสารยุคดิจิทัล

บุคคลมีความเข้าใจการสื่อสารผ่านทางสื่อ และเครื่องมือทางดิจิทัลในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสม ความแตกต่าง ความเสี่ยงของสื่อ และเครื่องมือ พร้อมทั้งสามารถสื่อสารโดยใช้ข้อความหรือถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์ มีประโยชน์ และเคารพผู้อื่น เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมนอกจากนี้ยังรวมถึง ความสามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่บนสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ว่าสิ่งไหนเป็นข้อเท็จจริง สิ่งไหนเป็นความเห็น สิ่งไหนเป็นความจริงบางส่วน สิ่งไหนเป็นความจริงเฉพาะเหตุการณ์นั้น ๆ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการสื่อสารทางดิจิทัล

ตารางที่ 4-3 สมรรถนะของการสื่อสารยุคดิจิทัล

เนื้อหา	สมรรถนะ
การสื่อสารยุคดิจิทัล	1. เลือกใช้สื่อและเครื่องมือทางดิจิทัล ให้เหมาะสมกับประเภทการใช้งาน การติดต่อ และผู้รับได้
	2. แยกแยะพื้นที่ออนไลน์สาธารณะกับพื้นที่ส่วนตัวได้
	3. แยกแยะระหว่างบุคคลที่รู้จักในชีวิตจริง และบุคคลที่รู้จักเฉพาะทางอินเทอร์เน็ตได้
	4. วิเคราะห์ความเสี่ยง การป้องกัน และการรับมือกับบุคคลที่รู้จักเฉพาะทางอินเทอร์เน็ตได้
	5. สื่อสารทางออนไลน์ อย่างสร้างสรรค์ ชัดเจน และเคารพผู้อื่น
	6. แยกข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากความคิดเห็น (Opinion) ได้
	7. แยกข้อมูลที่เป็นจริงเฉพาะบางส่วน หรือบางสถานการณ์ได้

สมรรถนะที่ 4: ความปลอดภัยยุคดิจิทัล

บุคคลเข้าใจความมั่นคง ความเป็นส่วนตัว และการทิ้งรอยเท้าดิจิทัล ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล รวมถึงภัยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแง่วิธีการที่ได้รับการคุ้มครอง ผลกระทบที่เกิดขึ้น การป้องกัน การลดความเสี่ยง ต่อภัยเหล่านั้น

ตารางที่ 4-4 สมรรถนะของความปลอดภัยยุคดิจิทัล

เนื้อหา	สมรรถนะ
ความปลอดภัยยุคดิจิทัล	1. ประเมินได้ว่าการกระทำใดเป็นการเสี่ยงต่อความมั่นคง เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว และทิ้งรอยเท้าดิจิทัลได้
	2. ประเมินได้ว่าการกระทำใดเป็นการหลอกลวง จูโจม ซึ่งจะเป็นภัยต่อตนเองได้
	3. ปฏิบัติตามขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อป้องกัน และลดความเสี่ยงต่อการถูกภัยคุกคามได้

สมรรถนะที่ 5: การรู้เท่าทันสื่อ

บุคคลเข้าใจสารสนเทศและสื่อในยุคดิจิทัล เพื่อที่สามารถระบุข้อมูลที่ต้องการหาข้อมูลนั้น ประเมินประโยชน์ ความเกี่ยวข้อง ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลนั้นจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ศึกษายังจำเป็นต้องสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาพัฒนาเป็นความรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ผ่านทาง การนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4-5 สมรรถนะของการรู้เท่าทันสื่อ

เนื้อหา	สมรรถนะ
การรู้เท่าทันสื่อ	1. เปรียบเทียบและแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้
	2. ประเมินข้อมูลโดยวิธีการคิดเชิงวิพากษ์ได้
	3. ทราบถึงประโยชน์ (Usefulness) ความสัมพันธ์ (Relevance) ความเป็นจริง (Truthfulness) และความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของแหล่งข้อมูลกับเนื้อหาที่สนใจได้
	4. แยกแยะระหว่างข้อเท็จจริง (Fact) กับความคิดเห็น (Opinion) ได้
	5. นำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับยุคดิจิทัล

สมรรถนะที่ 6: แนวทางปฏิบัติในยุคดิจิทัล

บุคคลทราบ แนวทางปฏิบัติในสังคม มารยาท และ พฤติกรรมอันพึงปฏิบัติเมื่ออยู่ร่วมในสังคมดิจิทัล เพื่อไม่สร้างความเดือดร้อน ความรำคาญ ความเครียด ความกังวลใจ รวมถึงเป็นสาเหตุของปัญหาทางสภาพจิตใจของบุคคลอื่นและตัวเอง การประพฤติตามมารยาทที่เหมาะสม จะทำให้สังคมยอมรับ นับถือ และให้เกียรติเรานั้นมารยาทในสังคมดิจิทัล จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเรียนรู้ และปูพื้นฐานไว้ในการใช้งานสังคมดิจิทัล

ตารางที่ 4-6 สมรรถนะของแนวทางปฏิบัติในยุคดิจิทัล

เนื้อหา	สมรรถนะ
แนวทางปฏิบัติในยุคดิจิทัล	1. ปฏิบัติตามหลักมารยาทที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลได้
	2. ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อถูกบุคคลอื่นสร้างความรำคาญ
	3. แยกแยะพฤติกรรมที่จะสร้างความรำคาญให้บุคคลอื่นได้

สมรรถนะที่ 7: สุขภาพดียุคดิจิทัล

บุคคลเข้าใจอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต โรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบต่อเยาวชน การใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล เพื่อป้องกัน หลีกเลี่ยง ลดผลกระทบ จนถึงวิธีการรักษาเบื้องต้น ทั้งต่อตัวเอง และคนใกล้ตัว เพื่อให้สามารถ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในยุคดิจิทัลได้

ตารางที่ 4-7 สมรรถนะของสุขภาพดียุคดิจิทัล

เนื้อหา	สมรรถนะ
สุขภาพดียุคดิจิทัล	1. ระบุพฤติกรรม และอาการเบื้องต้นที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต อันเป็นผลเนื่องมาจากการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ได้
	2. ป้องกัน ลดผลกระทบ หรือรักษาเบื้องต้น เมื่อเกิดอาการได้
	3. ตรวจสอบบุคคลรอบข้าง พร้อมให้คำแนะนำเบื้องต้นเมื่อมีอาการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

สมรรถนะที่ 8: ดิจิทัลคอมเมอร์ซ

บุคคลเข้าใจการทำธุรกิจออนไลน์ หรือ อีคอมเมอร์ซ ประเภทต่าง ๆ รวมถึงอันตราย ภัย และ ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมนั้น พร้อมทั้งวิธีป้องกัน ลดความเสี่ยงและรับมือ กับอันตราย ภัย และความเสี่ยงเหล่านั้น

ตารางที่ 4-8 สมรรถนะของดิจิทัลคอมเมอร์ซ

เนื้อหา	สมรรถนะ
ดิจิทัลคอมเมอร์ซ	1. แยกแยะประเภทของการทำธุรกิจออนไลน์หรืออีคอมเมอร์ซได้
	2. ประเมินความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยของเว็บไซต์ที่จะทำธุรกรรมด้วยได้
	3. ป้องกันตัวเองจากการถูกหลอกลวงได้
	4. ปฏิบัติได้เหมาะสม เมื่อถูกหลอกลวงจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

สมรรถนะที่ 9: กฎหมายดิจิทัล

บุคคลมีความเข้าใจสิทธิและข้อจำกัดที่ควบคุมการใช้สื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งได้ถูกกำหนดโดยภาครัฐ เพื่อที่จะได้สามารถปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบสังคม ซึ่งจะเป็นการเคารพสิทธิของผู้อื่นอีกด้วย

ตารางที่ 4-9 สมรรถนะของกฎหมายดิจิทัล

เนื้อหา	สมรรถนะ
กฎหมายดิจิทัล	1. ใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้อย่างถูกกฎหมายและไม่ละเมิดลิขสิทธิ์
	2. นำข้อมูลหรือผลงานในอินเทอร์เน็ตมาใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและไม่ละเมิดลิขสิทธิ์
	3. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เมื่อผลงานของตนเองถูกละเมิดลิขสิทธิ์หรือได้ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานของผู้อื่น รวมถึงการขออนุญาตใช้สิทธิของผลงานที่ผู้อื่นถือครองสิทธิ

คำอธิบายสมรรถนะการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) การมีสมรรถนะ (Competence) ในการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจดิจิทัล ที่ทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางเทคนิคที่จำเป็นในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และความสามารถในการประเมินสื่อดิจิทัล และอินเทอร์เน็ต ความเข้าใจสารสนเทศและสามารถประเมินสื่อดิจิทัล เพื่อสามารถนำไปเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถที่ทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางเทคนิคที่จำเป็นในการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และความสามารถในการประเมินสื่อดิจิทัล
	พื้นฐาน	บุคคลเข้าใจทฤษฎี หลักการ แนวทางปฏิบัติ ข้อบังคับ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม การใช้งานเครื่องมือดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และความสามารถในการประเมินสื่อดิจิทัล
	ดี	บุคคลสามารถใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัล ใช้งานเครื่องมือดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และประเมินสื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ในการใช้ชีวิตประจำวัน และการทำงานได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัล ใช้งานเครื่องมือดิจิทัล อินเทอร์เน็ต ได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
สมรรถนะสิทธิและความรับผิดชอบ (DL1) บุคคลทราบสิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบเมื่อใช้สิทธิในบนสื่อสาธารณะยุคดิจิทัลในฐานะเป็นประชากรของสังคมในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับชุมชน ระดับประเทศ ระดับโลก โดยความรับผิดชอบนี้รวมถึงความรับผิดชอบต่อตัวเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งผลกระทบที่เกิดจากการกระทำและทางกฎหมาย ด้วยการใช้สิทธิ เสรีภาพอย่างถูกต้อง จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน เกิดความสงบสุข ไม่ขัดต่อกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ของสังคม ถือเป็นพื้นฐานประการแรกที่ต้องทราบ เพื่อจะอยู่ในสังคมออนไลน์ที่มีการเชื่อมโยงประชากรจากทุกประเทศทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบเมื่อใช้สิทธิในบนสื่อสาธารณะยุคดิจิทัล ในฐานะเป็นประชากรของสังคมในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับชุมชน ระดับประเทศ
	พื้นฐาน	บุคคลเข้าใจและสามารถแยกแยะสิทธิ เสรีภาพ ชั้นพื้นฐานของตนเองในการใช้สิทธิในบนสื่อสาธารณะดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและมีความรับผิดชอบ
	ดี	บุคคลใช้สิทธิ เสรีภาพบนสื่อสาธารณะดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและมีความรับผิดชอบ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ของสังคม
	ดีมาก	บุคคลตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ และมีความรับผิดชอบเมื่อใช้สิทธิในบนสื่อสาธารณะดิจิทัลและสามารถถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ โดยความรับผิดชอบนี้รวมถึงความรับผิดชอบต่อตัวเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
สมรรถนะการเข้าถึงสื่อดิจิทัล (DL2) บุคคลเข้าใจอินเทอร์เน็ตและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยช่องทางต่าง ๆ รวมถึงข้อดีข้อเสียของแต่ละช่องทางได้ เพื่อให้สามารถใช้ Search Engine ค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยช่องทางต่าง ๆ การใช้เครื่องมือในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้จักการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี และทราบความแตกต่างของการใช้บริการสื่อดิจิทัลสาธารณะ
	ดี	บุคคลสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมได้หลากหลายช่องทางอย่างมีประสิทธิภาพ
	ดีมาก	บุคคลสามารถประยุกต์และใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อยกระดับการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
สมรรถนะการสื่อสาร (DL3) บุคคลมีความเข้าใจการสื่อสารผ่านทางสื่อและเครื่องมือทางดิจิทัลในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสม ความแตกต่าง ความเสี่ยงของสื่อ และเครื่องมือ รวมถึงสามารถสื่อสารโดยใช้ข้อความหรือถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์ มีประโยชน์ และเคารพผู้อื่น มีประโยชน์ต่อส่วนรวมนอกจากนี้ยังรวมถึงความสามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่บนสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ว่าสิ่งไหนเป็นข้อเท็จจริง สิ่งไหนเป็นความเห็น สิ่งไหนเป็นความจริงบางส่วน สิ่งไหนเป็นความจริงเฉพาะเหตุการณ์นั้น ๆ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการสื่อสารทางดิจิทัล	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านทางสื่อ และเครื่องมือทางดิจิทัลในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสม ความแตกต่าง ความเสี่ยงของสื่อ และเครื่องมือ รวมถึงการสื่อสารโดยใช้ข้อความหรือถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์ มีประโยชน์ และเคารพผู้อื่น
	พื้นฐาน	บุคคลเข้าใจและสามารถเลือกใช้สื่อและเครื่องมือทางดิจิทัล ให้เหมาะสมกับประเภทการใช้งาน การติดต่อ และผู้รับได้
	ดี	บุคคลสามารถสื่อสารผ่านทางสื่อดิจิทัล โดยใช้เครื่องมือทางดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถสื่อสารทางออนไลน์ได้อย่างสร้างสรรค์ ชัดเจน และเคารพผู้อื่น โดยใช้สื่อและเครื่องมือทางดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมกับประเภทการใช้งาน มีประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคมและสาธารณะ
สมรรถนะความปลอดภัยยุคดิจิทัล (DL4) บุคคลเข้าใจความมั่นคง ความเป็นส่วนตัว และการทิ้งรอยเท้าดิจิทัล ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล รวมถึงภัยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแง่วิธีการที่ได้รับการคุกคาม ผลกระทบที่เกิดขึ้น การป้องกัน การลดความเสี่ยง ต่อภัยเหล่านั้น	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายทางไซเบอร์ ความมั่นคง ความเป็นส่วนตัว และการทิ้งรอยเท้าดิจิทัล ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล รวมถึงภัยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแง่วิธีการที่ได้รับการคุกคาม ผลกระทบที่เกิดขึ้น การป้องกัน การลดความเสี่ยง ต่อภัยเหล่านั้น
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจภัยในรูปแบบต่าง ๆ ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล รวมถึงภัยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแง่วิธีการที่ได้รับการคุกคาม ผลกระทบที่เกิดขึ้น การป้องกัน การลดความเสี่ยง ต่อภัยเหล่านั้น
	ดี	บุคคลสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัลตามขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อป้องกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ และลดความเสี่ยงต่อการถูกภัยคุกคามได้
	ดีมาก	บุคคลสามารถใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการดำเนินกิจกรรมบนโลกดิจิทัล สามารถแก้ไขและดำเนินการจัดการความเสียหายได้ตามขั้นตอนและถูกต้อง รวมทั้งหลีกเลี่ยงการสร้าง หรือเผยแพร่ ความเสียหายไปยังผู้อื่น และสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล อย่างสร้างสรรค์ มีประโยชน์ และเคารพผู้อื่น มีความปลอดภัยต่อส่วนรวมและสังคม

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
สมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อ (DL5) บุคคลเข้าใจสารสนเทศและสื่อในยุคดิจิทัล เพื่อที่สามารถระบุข้อมูลที่ต้องการหาข้อมูลนั้น ประเมินประโยชน์ ความเกี่ยวข้อง ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลนั้นจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากนั้นผู้ศึกษา ยังจำเป็นต้องสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาพัฒนาเป็นความรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ผ่านทางการนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศและสื่อในยุคดิจิทัล การระบุข้อมูลที่ต้องการหา การประเมินสื่อดิจิทัล ประโยชน์ ความเกี่ยวข้อง ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากสื่อดิจิทัลแหล่งต่าง ๆ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศและสื่อในยุคดิจิทัล การระบุข้อมูลที่ต้องการหา การประเมินสื่อดิจิทัล ประโยชน์ ความเกี่ยวข้อง ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากสื่อดิจิทัลแหล่งต่าง ๆ
	ดี	บุคคลสามารถแยกแยะความแตกต่างของประเภทสื่อในยุคดิจิทัล และประเมินประโยชน์ของข้อมูล ความเกี่ยวข้อง ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นจากสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
	ดีมาก	บุคคลสามารถประเมินผลกระทบของสื่อสารสนเทศได้ สามารถนำข้อมูลจากสื่อดิจิทัลมาพัฒนาเป็นความรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
สมรรถนะแนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล (DL6) บุคคลทราบ แนวทางปฏิบัติในสังคม มารยาท และ พฤติกรรมอันพึงปฏิบัติเมื่ออยู่ร่วมในสังคมดิจิทัล เพื่อไม่สร้างความเดือดร้อน ความรำคาญ ความเครียด ความกังวลใจ รวมถึงเป็นสาเหตุของปัญหาทางสภาพจิตใจของบุคคลอื่นและตัวเอง และการประพฤติตามมารยาทที่เหมาะสม	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในสังคม มารยาทและพฤติกรรมอันพึงปฏิบัติเมื่ออยู่ร่วมในสังคมดิจิทัล ที่ไม่สร้างความเดือดร้อน รวมถึงเป็นสาเหตุของปัญหาทางสภาพจิตใจของบุคคลอื่นและตัวเอง และการประพฤติตามมารยาทที่เหมาะสม
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจแนวทางปฏิบัติในสังคม มารยาท และพฤติกรรมอันพึงปฏิบัติเมื่ออยู่ร่วมในสังคมดิจิทัล
	ดี	บุคคลสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัลตามแนวปฏิบัติและหลักมารยาทในสังคมดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ มีประโยชน์และเคารพผู้อื่น ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเมื่อถูกคุกคามด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทั้งจากบุคคลที่รู้จักและไม่รู้จัก
สมรรถนะสุขภาพดียุคดิจิทัล (DL7) บุคคลเข้าใจอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต โรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบต่อเยาวชน การใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล เพื่อป้องกัน หลีกเลี่ยง ลดผลกระทบ จนถึงวิธีการรักษาเบื้องต้น ทั้งต่อตัวเอง และคนใกล้ชิด	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต โรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบต่อเยาวชน การใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล เพื่อป้องกัน หลีกเลี่ยง ลดผลกระทบ จนถึงวิธีการรักษาเบื้องต้น ทั้งต่อตัวเอง และคนใกล้ชิด
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต
	ดี	บุคคลสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และโรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบต่อบุคคลอื่น
	ดีมาก	บุคคลสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพยุคดิจิทัลให้คนรอบข้างหรือคนใกล้ชิดได้
สมรรถนะดิจิทัลคอมเมอร์ซ (DL8)	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกิจออนไลน์ หรือ อีคอมเมอร์ซ ประเภทต่าง ๆ รวมถึงอันตราย ภัย และ ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรม

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
<p>บุคคลเข้าใจการทำธุรกิจออนไลน์ หรือ อีคอมเมิร์ซ ประเภทต่าง ๆ รวมถึงอันตราย ภัย และ ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมนั้น พร้อมทั้งวิธีป้องกัน ลดความเสี่ยงและรับมือ กับอันตราย ภัย และความเสี่ยงเหล่านั้น</p>		นั้น พร้อมทั้งวิธีป้องกัน ลดความเสี่ยงและรับมือ กับอันตราย ภัย และความเสี่ยง เหล่านั้น
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกิจออนไลน์ หรือ อีคอมเมิร์ซ ประเภท ต่าง ๆ รวมถึงอันตราย ภัย และ ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมนั้น พร้อมทั้งวิธี ป้องกัน ลดความเสี่ยงและรับมือ กับอันตราย ภัย และความเสี่ยงเหล่านั้น
	ดี	บุคคลสามารถประเมินความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยของเว็บไซต์ ก่อนซื้อของ ออนไลน์หรือทำธุรกรรมออนไลน์ได้อย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภัยอันตราย จากการทำธุรกรรมออนไลน์
	ดีมาก	บุคคลสามารถทำธุรกิจออนไลน์หรือขายของออนไลน์ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยมีการป้องกัน ลดความเสี่ยง และเตรียมรับมือกับอันตรายหรือภัยที่จะเกิดขึ้นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ
<p>สมรรถนะกฎหมายดิจิทัล (DL9)</p> <p>บุคคลมีความเข้าใจสิทธิและข้อจำกัดที่ ควบคุมการใช้สื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่ง ได้ถูกกำหนดโดยภาครัฐ เพื่อที่จะได้สามารถ ปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง ตามกฎระเบียบสังคม ซึ่งจะเป็นการเคารพ สิทธิของผู้อื่นอีกด้วย</p>	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและข้อจำกัดที่ควบคุมการใช้สื่อ ดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งได้ถูกกำหนดโดยภาครัฐ เพื่อที่จะได้สามารถปฏิบัติงาน และดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องตามกฎระเบียบสังคม และเคารพสิทธิของผู้อื่น
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและข้อจำกัดที่ควบคุมการใช้สื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งได้ถูกกำหนดโดยภาครัฐ
	ดี	บุคคลสามารถใช้สื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือ ข้อจำกัดที่ควบคุมการใช้สื่อดิจิทัล ซึ่งได้ถูกกำหนดโดยภาครัฐ
	ดีมาก	บุคคลสามารถใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างสร้างสรรค์ และถูกต้องตามกฎหมายดิจิทัล สามารถปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ของสังคม และเคารพสิทธิของผู้อื่น

หลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)

การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy) หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมิน และสร้างข้อมูล และสื่อในรูปแบบที่หลากหลายด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของข้อมูลและสื่อต่าง ๆ ดังกล่าว โดยไม่ถูกครอบงำ และสามารถใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ตามแนวคิดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy) ขององค์การ UNESCO จะรวมถึงมิติของสารสนเทศ (Information) และสื่อสารมวลชน (Media)

ยูเนสโกได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 องค์ประกอบตามวงจรชีวิตหลักๆ ของสารสนเทศ คือ การเข้าถึง การประเมิน การสร้าง โดยแต่ละองค์ประกอบ คือ

การเข้าถึง เป็น ช่วงการได้มาซึ่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เริ่มตั้งแต่การระบุความต้องการ ไปถึงการค้นหา จนถึงการเข้าถึงสารสนเทศนั้น และ ถือครองไว้เพื่อนำไปใช้ในอนาคต

การประเมิน เป็น ช่วงการประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้มาจากช่วงแรก เริ่มตั้งแต่การเข้าใจประเภทของสื่อ ไปถึงการประเมินผล และ ประเมิน ทั้งตัวสารสนเทศและเนื้อหาสื่อเอง และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศเหล่านั้น และยังรวมถึงการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้มาด้วย

การสร้าง เป็น ช่วงการนำสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้มาจากช่วงก่อนหน้า มาสร้าง และ สื่อสาร เพื่อการมีส่วนร่วมในสังคม อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิผล และมีจริยธรรมรวมถึงการเฝ้าสังเกตผลที่เกิดจากการกระจายสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้สร้างไปด้วย

ในแต่ละองค์ประกอบจะแบ่งเนื้อหาสำคัญออกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน เพื่อสะดวกต่อการศึกษาและอ้างอิง ซึ่งสามารถแสดงโดยสรุปได้ตามตารางองค์ประกอบและเนื้อหาของการเข้าใจสื่อและสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญในแต่ละองค์ประกอบที่ยูเนสโกได้กำหนด สามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนประกอบ	เนื้อหา
การรับรู้ความต้องการเพื่อที่จะสามารถ ค้นหา เข้าถึงและค้นคืน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	1. การนิยามและการทำให้ชัดเจนของความต้องการสารสนเทศ
	2. ค้นหาและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
	3. เข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
	4. ค้นคืน และ ถือครอง/จัดเก็บ/รักษา สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
การเข้าใจ การประเมินผล และ การประเมิน สารสนเทศและสื่อ	1. การเข้าใจสารสนเทศและสื่อ
	2. การประเมินผล สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
	3. การประเมิน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
	4. การจัดระบบ สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
การสร้าง ใช้ประโยชน์ และ เฝ้าสังเกต สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	1. การสร้างความรู้และการแสดงออกสร้างสรรค์
	2. การสื่อสาร สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรมและประสิทธิผล
	3. การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคมสาธารณะในฐานะพลเมือง

ส่วนประกอบ	เนื้อหา
	4. ฝ้าสังเกตอิทธิพลของ การผลิตและใช้ สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้รวมไปถึง ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

สมรรถนะที่ 1: การเข้าถึง

องค์ประกอบสมรรถนะที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ การตระหนักถึงความต้องการ ความสามารถในการค้นหา (Search) การเข้าถึง (Access) และค้นคืน (Retrieve) สารสนเทศและสื่อ ซึ่งยูเนสโกได้แบ่ง องค์ประกอบสมรรถนะที่ 1 เป็นเนื้อหาสำคัญ 4 กลุ่มด้วยกันคือ

- 1) การนิยามและการอธิบายความต้องการสารสนเทศ
- 2) การค้นหาและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
- 3) การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
- 4) การค้นคืน และ ถูกรอง/จัดเก็บ/รักษา สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

โดยเนื้อหาแต่ละเรื่อง จะประกอบด้วย สมรรถนะและเกณฑ์การปฏิบัติดังนี้

การนิยามและการอธิบายความต้องการสารสนเทศ

สมรรถนะ สามารถกำหนดและอธิบาย ธรรมชาติ บทบาท และขอบเขตของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อผ่านทางทรัพยากรที่หลากหลายได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของ การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 8 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-10 เกณฑ์การปฏิบัติของ การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะสามารถกำหนดและอธิบาย ธรรมชาติ บทบาท และขอบเขตของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อผ่านทางทรัพยากรที่หลากหลายได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. รับรู้ความต้องการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
2. นิยามความต้องการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
3. รับรู้ความต้องการและความสำคัญของผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	
4. กำหนด ระบุความต้องการสารสนเทศ และเชื่อมโยงกับแนวคิดที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องในสาขาวิชา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ	
5. ทราบความต้องการและปัญหาในสารสนเทศที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องใช้สารสนเทศที่มาจากแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน และหรือสถานที่ที่แตกต่างกันที่ซึ่งสารสนเทศได้เกิดขึ้น ถูกสร้างขึ้นหรือได้รับมา	

6. สันนิษฐานว่าความต้องการหรือปัญหาในสารสนเทศที่ต่างประเภทกัน อาจจะไม่สามารถแก้ไขได้ ถ้าหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น กลุ่มและองค์กรอื่น
7. ติดต่อและขอคำปรึกษากับบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร เพื่อสร้างคำอธิบายหรือคำถามได้
8. สร้างคำอธิบายหรือคำถามทั่วไปบนพื้นฐานของความต้องการสารสนเทศ ด้วยการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในลักษณะที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

การค้นหาและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

สมรรถนะ สามารถค้นหาและระบุตำแหน่ง สารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของ การค้นหาและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 13 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-11 เกณฑ์การปฏิบัติของ การค้นหาและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การค้นหาและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	ผู้ที่มีความเข้าใจสื่อและสารสนเทศจะสามารถค้นหาและระบุตำแหน่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. พัฒนากลยุทธ์ในการค้นหา เนื้อหาสื่อ ผู้ให้บริการสารสนเทศ วิธีการและเครื่องมือ ที่มีความเหมาะสม	
2. ทราบบทบาทและหน้าที่ของผู้ผลิตสารสนเทศและหน่วยงานสื่อในสังคม ซึ่งเป็นที่ที่จะสามารถพบและระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้	
3. สำรวจ กำหนดและระบุตำแหน่งของสถานที่หรือเว็บไซต์ที่สารสนเทศและเนื้อหาสื่อจะสามารถปรากฏอยู่ โดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์	
4. พยายามมองหาที่จะระบุผู้เขียน ผู้ผลิต ผู้จัด ผู้เผยแพร่สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
5. เข้าใจถึงบทบาทของอภิข้อมูล (Meta Data)	
6. ระบุความแตกต่างและจัดลำดับความสำคัญของแหล่งที่มาของสารสนเทศตามประเภทของแหล่งที่มา วันที่ หัวข้อ ผู้เขียน ผู้ส่ง ผู้รับ คำหลัก ป้ายติดตาม เงื่อนไขและอื่น ๆ	
7. เห็นคุณค่าของความหลากหลายของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มาจากผู้ให้บริการสารสนเทศและสื่อ และเห็นคุณค่าของความหลากหลายของรูปแบบของสื่อ	
8. แยกความแตกต่างระหว่างรูปแบบของสารสนเทศและสื่อ	
9. ตัดสินใจได้ว่าสารสนเทศและสื่อในรูปแบบใดที่เป็นที่ต้องการ	
10. ทราบถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของเครื่องมือที่ใช้สำหรับระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
11. ตระหนักถึงข้อจำกัด ความท้าทายและความเป็นไปได้ของการระบุตำแหน่งของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยคำนึงถึงเทคนิค กฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและเหตุผลด้านอื่น ๆ	

12. ปรับแต่งกลยุทธ์ในการค้นหา ถ้าหากมีความจำเป็น

13. ระบุตำแหน่งของแหล่งข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่มีความเหมาะสม

การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

สมรรถนะ สามารถเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีจริยธรรมได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของ การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ เพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 8 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-12 เกณฑ์การปฏิบัติของ การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะสามารถเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีจริยธรรมได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. กำหนดวิธีการ และ กลยุทธ์ในการเข้าถึงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
2. กำหนดความพร้อมใช้งาน ค่าใช้จ่าย เวลา คุณประโยชน์และการใช้ประโยชน์จากการได้รับมาซึ่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ต้องการ โดยการใช้วิธีการและกลยุทธ์ที่ถูกคิดค้นขึ้นข้างต้น	
3. ปฏิบัติตามกฎหมายพื้นฐาน ระเบียบ นโยบาย สิทธิและหลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศ เอกสารที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เนื้อหาสื่อ และผู้ให้บริการสารสนเทศ	
4. รับทราบถึงความสำคัญของข้อกำหนด กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสารสนเทศ	
5. ทราบว่าการเข้าถึงสารสนเทศ และเนื้อหาสื่ออาจถูกจำกัดได้	
6. ใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการเข้าถึงสารสนเทศ และเนื้อหาสื่อ	
7. เข้าถึงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ถูกเลือกผ่านทางความหลากหลายของสื่อ และผู้ให้บริการสารสนเทศอื่น ๆ	
8. เข้าถึงสื่อและผู้ให้บริการสารสนเทศอื่น ๆ รวมถึงที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต สำหรับการแสดงออก การสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในสังคมและการเมือง	

การค้นคืน และ ถีอครอง/จัดเก็บ/เก็บรักษาสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

สมรรถนะ สามารถค้นคืนและถีอครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อไว้ชั่วคราว โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของ การค้นคืน และ ถีอครอง/จัดเก็บ/เก็บรักษาสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 7 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-13 เกณฑ์การปฏิบัติของ การเข้าถึงสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การค้นคืน และ ถีอครอง/จัดเก็บ/เก็บรักษา สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะสามารถค้นคืนและถีอครอง สารสนเทศและเนื้อหาสื่อไว้ชั่วคราว โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่ หลากหลายได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. ใช้ระบบและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อค้นคืนสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่เหมาะสมที่สุดในหลากหลายรูปแบบ	
2. ใช้การสอบถามในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อค้นคืนสารสนเทศ	
3. ค้นคืนสารสนเทศประเภทต่าง ๆ	
4. คัดเลือก จัดระบบและถีอครองไว้ซึ่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้ค้นคืนมาโดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสม	
5. ทราบถึงกฎและแนวทางปฏิบัติพื้นฐานของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ถีอครองอยู่	
6. สันนิษฐานว่าสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมาอาจจะมีประโยชน์ในอนาคต	
7. ประยุกต์ใช้ข้อกำหนดขั้นพื้นฐานในการถีอครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	

สมรรถนะที่ 2: การประเมิน

องค์ประกอบสมรรถนะที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความเข้าใจ (Understands) ประเมินผล (Assesses) และประเมิน (Evaluates) สารสนเทศและสื่อ ซึ่งยูเนสโกได้แบ่ง องค์ประกอบสมรรถนะที่ 2 เป็นเนื้อหาสำคัญ 4 กลุ่มด้วยกันคือ

- 1) การเข้าใจสารสนเทศและสื่อ
- 2) การประเมินผล สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
- 3) การประเมิน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ
- 4) การจัดระบบ สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

โดยเนื้อหาแต่ละเรื่อง จะประกอบด้วย สมรรถนะและเกณฑ์การปฏิบัติดังนี้

การเข้าใจสารสนเทศและสื่อ

สมรรถนะ สามารถเข้าใจถึงความจำเป็นของผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในสังคมได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของ การเข้าใจสารสนเทศและสื่อเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 16 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-14 เกณฑ์การปฏิบัติของ การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การเข้าใจสารสนเทศและสื่อ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะสามารถเข้าใจถึงความจำเป็นของผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในสังคมได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. เข้าใจในหลักการและเงื่อนไขที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายการทำงานของ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	
2. เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในสังคม เช่น การแจ้งเตือน การสอน การมีอิทธิพล และการให้ความบันเทิง เป็นต้น	
3. ตระหนักว่าผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศต่างมีผลกระทบต่อสังคม	
4. รู้ถึงการทำงานของ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศและผลกระทบของผู้ให้บริการ และควรที่จะถูกเฝ้าสังเกต	
5. รู้แนวคิดจริยธรรมและสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสื่อและสารสนเทศ และมาตรฐาน สากและวิชาชีพ	
6. ตระหนักถึงผลกระทบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อต่อตัวเอง	
7. ระบุว่าสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสามารถถูกแสดงอย่างแตกต่างกันและอยู่บนรูปแบบที่แตกต่างกันได้อย่างไร	
8. ระบุและแยกความแตกต่างระหว่างผู้ที่เป็นเจ้าของและผู้สร้างสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
9. เข้าใจในการประพันธ์และสิทธิของผู้เขียน	
10. เห็นคุณค่าถึงความสำคัญของการยอมรับการทำงานของคนอื่นในแง่ของการประพันธ์และสิทธิ	
11. รู้เกี่ยวกับความเป็นอิสระของบรรณาธิการและการเซ็นเซอร์ของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เช่นเดียวกับสถาบันสื่อและสารสนเทศ	

12. ตระหนักว่าผู้รับชมจะตีความสารสนเทศและเนื้อหาสื่อในรูปแบบที่แตกต่างกัน
เกณฑ์การปฏิบัติ
13. รู้ว่ามีมุมมองที่แตกต่างกันในสารสนเทศและเนื้อหาสื่อใด ๆ
14. เห็นคุณค่าของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อโดยใช้เกณฑ์และรูปแบบสุนทรียศาสตร์
15. เข้าใจในรูปแบบและประเภทของสื่อและสารสนเทศที่อยู่บนรูปแบบที่ต่างกัน
16. เข้าใจความสำคัญของการโฆษณาของผู้ให้บริการ

การประเมินผล สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

สมรรถนะ สามารถประเมินผล วิเคราะห์ เปรียบเทียบ อธิบายและใช้เกณฑ์การเริ่มสำหรับการประเมินผลของสารสนเทศที่ได้ค้นคืนและแหล่งที่มา เช่นเดียวกับการประเมินผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในสังคมได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของการประเมินผล สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 9 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-15 เกณฑ์การปฏิบัติของ การนิยามและการอธิบาย ความต้องการสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การประเมินผล สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะสามารถประเมินผล วิเคราะห์ เปรียบเทียบ อธิบายและใช้เกณฑ์การเริ่มสำหรับการประเมินผลของสารสนเทศที่ได้ค้นคืนและแหล่งที่มา เช่นเดียวกับการประเมินผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในสังคมได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลสำหรับสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้ค้นคืนมา และแหล่งที่มาของสารสนเทศ	
2. สร้างและใช้เครื่องมือพื้นฐานหรืออุปกรณ์ในการประเมินผลเพื่อทำการประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เช่นเดียวกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ	
3. เลือกและสรุปองค์ประกอบหลัก เช่น ความคิด คำหลัก แนวคิด ข้อความและแก่นเรื่องที่ได้จากสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมา	
4. เข้าใจวัตถุประสงค์และความสำคัญของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน	
5. ตีความ สร้างความเชื่อมต่อกันของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมา และทำการกล่าวซ้ำในคำพูดของตนเอง	
6. เห็นความแตกต่างของความเป็นอิสระของทบรรณาธิการและตระหนักถึงการเซ็นเซอร์ของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ	
7. อธิบายถึงความตั้งใจของผู้ชมของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมา	
8. ระบุ วิเคราะห์และแยกความแตกต่างในความหลากหลายของข้อความโฆษณา กระบวนการ เทคนิค มาตรฐานและประมวลหลักการปฏิบัติ	
9. ระบุและตรวจสอบแหล่งที่มา วิธีการและกลยุทธ์ในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม โดยการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย	

การประเมิน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

สมรรถนะ สามารถประเมินและพิสูจน์ความเป็นของแท้ ของแหล่งกำเนิด ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ ของสารสนเทศ และเนื้อหาสื่อ ที่รวบรวมได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของการประเมิน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ เพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 9 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-16 เกณฑ์การปฏิบัติของ การประเมินผลสารสนเทศและเนื้อหาสื่อและผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การประเมิน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะ สามารถประเมินและพิสูจน์ ความเป็นของแท้ ของแหล่งกำเนิด ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ ของ สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ ที่รวบรวมได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินและเครื่องมือที่เหมาะสม	
2. ทราบเกี่ยวกับข้อจำกัดและอัตรายของการประเมิน	
3. ระบุและรวบรวมความต้องการ หัวข้อ ประเด็น และ ถามคำถามเพิ่มเติมที่มีความเกี่ยวข้อง	
4. ตรวจสอบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ รวมทั้งแหล่งที่มา และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	
5. ประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ รวมทั้งแหล่งที่มา และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	
6. เปรียบเทียบสารสนเทศที่มาจาก สื่อและสารสนเทศที่มาจากแหล่งที่แตกต่างกัน	
7. เข้าใจในความสำคัญของวงจรชีวิตของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสำหรับการประเมิน	
8. สรุปลักษณ์จากสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ	
9. ให้ข้อพิสูจน์สำหรับการสรุปลักษณ์ที่ได้อ	

การจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

สมรรถนะ สามารถสังเคราะห์และจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมมาได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 8 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-17 เกณฑ์การปฏิบัติของ การประเมิน สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะ สามารถสังเคราะห์และจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมมาได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. จัดและบันทึกข้อความและบทสรุปของตนเอง	
2. ทบทวน กล่อมเกล่า ตีกรอบและทำให้แคบลง ในความต้องการ ปัญหา ประเด็นและคำถาม	
3. จัดกลุ่มและจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
4. เข้าใจในความสำคัญของการจัดทำดัชนีในสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ได้ถูกเลือก	
5. ใช้เครื่องมือและรูปแบบเพื่อการจัดระเบียบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ	
6. เก็บรักษาสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มีความเกี่ยวเนื่องบนพื้นฐานของการประเมินการใช้งานในอนาคต	
7. แปลงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อจากรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง	
8. สังเคราะห์สารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มาจากหลายรูปแบบ เช่น สิ่งพิมพ์ เสียง ภาพยนตร์ เป็นต้น	

สมรรถนะที่ 3: การสร้าง

องค์ประกอบสมรรถนะที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ การสร้าง (Create) การใช้ประโยชน์ (Utilize) และ การเฝ้าสังเกต (Monitor) สารสนเทศและสื่อ ซึ่งยูเนสโกได้แบ่ง องค์ประกอบสมรรถนะที่ 3 เป็นเนื้อหาสำคัญ 4 กลุ่มด้วยกันคือ

- 1) การสร้างความรู้และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
- 2) การสื่อสาร สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรมและประสิทธิผล
- 3) การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคมสาธารณะในฐานะพลเมือง
- 4) การเฝ้าสังเกตอิทธิพลของการผลิตและใช้สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และความรู้ รวมไปถึงผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

โดยเนื้อหาแต่ละเรื่อง จะประกอบด้วย สมรรถนะและเกณฑ์การปฏิบัติดังนี้

การสร้างความรู้และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

สมรรถนะ สามารถสร้าง/ผลิต สารสนเทศใหม่ เนื้อหาสื่อใหม่ หรือ ความรู้ใหม่ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางนวัตกรรม จริยธรรม และในลักษณะที่สร้างสรรค์ได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของการสร้างความรู้และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 10 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-18 เกณฑ์การปฏิบัติของ การสร้างความรู้และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การสร้างความรู้และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะ สามารถสร้าง/ผลิต สารสนเทศใหม่ เนื้อหาสื่อใหม่ หรือ ความรู้ใหม่ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางนวัตกรรม จริยธรรมและในลักษณะที่สร้างสรรค์ได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. ตระหนักว่าสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มีอยู่สามารถถูกนำมารวมกับความคิดดั้งเดิม การทดลอง หรือ การวิเคราะห์เพื่อที่จะผลิตสารสนเทศและความรู้ใหม่	
2. จัดระบบสารสนเทศที่รวบรวมได้และเนื้อหาสื่อในลักษณะที่สนับสนุนวัตถุประสงค์และสนับสนุนรูปแบบของสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และความรู้ใหม่ รวมทั้งเพื่อการแก้ปัญหา	
3. พิจารณาความสำคัญ ด้านสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพศ เชื้อชาติ อายุ ความสามารถ และอื่น ๆ	
4. ตกผลึก บูรณาการ สร้างวิธีแสดงและนำเสนอสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ โดยใช้เครื่องมือและจัดรูปแบบให้เป็นไปตามบริบทใหม่และความรู้ก่อนหน้า	
5. สะท้อนให้เห็นและทบทวนกระบวนการสร้างเนื้อหาสื่อและสารสนเทศ	
6. ประยุกต์ใช้มาตรฐานสากล ข้อกำหนดและข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะที่มีจริยธรรม	
7. ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานในการเข้าถึงสารสนเทศและข้อเสนอแนะในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง	
8. ปรับแต่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อและประยุกต์ใช้ข้อเสนอแนะและมาตรฐานในการเข้าถึงสารสนเทศ	

9. ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการสร้างและนำเสนอเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ของความรู้ใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ

10. ตระหนักว่าความรู้ใหม่อาจจะสร้างผลลัพธ์ที่ตามมาและวัตถุประสงค์ใหม่อย่างกว้างขวาง

การสื่อสาร สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรมและประสิทธิผล

สมรรถนะ สามารถสื่อสารสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรม ถูกกฎหมายและมีประสิทธิภาพโดยการใช้ช่องทางและเครื่องมือที่เหมาะสมได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของการสื่อสาร สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรมและประสิทธิผลเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 10 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-19 เกณฑ์การปฏิบัติของ การสื่อสาร สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรมและประสิทธิผล

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การสร้างความรู้และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะสามารถสื่อสารสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรม ถูกกฎหมายและมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ช่องทางและเครื่องมือที่เหมาะสมได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. รู้ว่าความรู้ใหม่ควรที่จะถูกแบ่งปัน แจกจ่าย และ เพื่อสื่อสารต่อไป	
2. เลือกสื่อกลาง รูปแบบและใบอนุญาต ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อการสื่อสาร การแจกจ่าย และการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และความรู้ โดยคำนึงถึงขนาดและประเภทของผู้ชม	
3. ใช้สารสนเทศ และ เทคโนโลยีการสื่อสารและโปรแกรมประยุกต์ชนิดต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร แจกจ่ายและแบ่งปันสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้	
4. ระบุ ทำสำเนา สื่อสาร แจกจ่ายและแบ่งปันสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย	
5. สื่อสารสารสนเทศและเนื้อหาสื่ออย่างมีจริยธรรม	
6. สื่อสารสารสนเทศและเนื้อหาสื่ออย่างถูกกฎหมาย	
7. ทราบถึงวิธีการปกป้องผลงานของตนเอง ข้อมูลส่วนตัว เสรีภาพของพลเมือง ความเป็นส่วนตัว และ สิทธิทางปัญญา	
8. ทราบถึงผลกระทบและความเสี่ยงของการสื่อสาร การแจกจ่าย และ การแบ่งปันความรู้ในโลกเสมือนจริง	
9. เข้าใจในการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างผู้ใช้และผู้ที่ถูกเป็นเหยื่อ ผู้กระทำผิด ผู้เห็นเหตุการณ์และพยานในเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และแพลตฟอร์มของสื่อ	
10. แบ่งปันสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้ผ่านสื่อและเครื่องมือชนิดต่าง ๆ	

การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคมสาธารณะในฐานะพลเมือง

สมรรถนะ สามารถมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในการแสดงออกของตนเอง การสนทนาระหว่างวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยผ่านวิธีการต่าง ๆ ในลักษณะที่มีจริยธรรม มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคมสาธารณะในฐานะพลเมืองเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 4 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-20 เกณฑ์การปฏิบัติของ การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคมสาธารณะในฐานะพลเมือง

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคมสาธารณะในฐานะพลเมือง	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะ สามารถมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในการแสดงออกของตนเอง การสนทนาระหว่างวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยผ่านวิธีการต่าง ๆ ในลักษณะที่มีจริยธรรม มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1. ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมสาธารณะ ผ่านผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ	
2. ทราบถึงผลกระทบและความเสี่ยงของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมสาธารณะซึ่งรวมทั้งโลกเสมือน	
3. แชนร์และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เป็น ผู้สร้าง ผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้ให้บริการสารสนเทศและกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย ทั้งทางกายภาพและทางโลกเสมือน ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย	
4. เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมสาธารณะด้วยวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ	

การเฝ้าสังเกตอิทธิพลของ การผลิตและใช้ สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ รวมไปถึง ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

สมรรถนะ สามารถเฝ้าสังเกตผลกระทบของการสร้างและแจกจ่ายสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ เช่นเดียวกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ ที่มีอยู่ได้

โดยยูเนสโกได้กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ของ การเฝ้าสังเกตอิทธิพลของ การผลิตและใช้ สารสนเทศ เนื้อหาสื่อและ ความรู้ รวมไปถึง ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ เพื่อใช้ประเมินสมรรถนะในเรื่องนี้ไว้ 11 ข้อดังนี้

ตารางที่ 4-21 เกณฑ์การปฏิบัติของ การเฝ้าสังเกตอิทธิพลของ การผลิตและใช้ สารสนเทศ เนื้อหาสื่อและ ความรู้ รวมไปถึง ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ

เนื้อหาสำคัญ	สมรรถนะ
การเฝ้าสังเกตอิทธิพลของ การผลิตและใช้ สารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ รวมไปถึง ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ	ผู้ที่มีความเข้าใจในสื่อและสารสนเทศจะสามารถเฝ้าสังเกตผลกระทบของการสร้างและแจกจ่ายสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ เช่นเดียวกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ ที่มีอยู่ได้
เกณฑ์การปฏิบัติ	
1.	รู้เกี่ยวกับความต้องการและความสำคัญของการเฝ้าระวังในการแชร์สารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้
2.	ใช้หรือกำหนดวิธีการ กลไก นโยบาย และเครื่องมือ ในการเฝ้าระวัง เพื่อการประเมินผลความมีประสิทธิภาพของผลกระทบที่ต้องการ
3.	เฝ้าระวังและตัดสินใจเกี่ยวกับสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้ที่ถูกเผยแพร่ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ผลกระทบ ความครบถ้วน และเชื่อถือได้ของการปฏิบัติ
4.	ระบุและวิเคราะห์ว่ากลุ่มผู้ชมเป้าหมายจะตอบสนองอย่างไรต่อสารสนเทศ เนื้อหาสื่อและความรู้ รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น
5.	รู้และใช้บริการและเครื่องมือที่มีอยู่ในการเฝ้าระวังสารสนเทศและสื่อแจ้งเตือนด้วยวิธีและเครื่องมือต่าง ๆ
6.	รู้ว่าผลของการเฝ้าระวังจะสามารถใช้เพื่อการพัฒนาและการสร้างสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ใหม่ได้อย่างไร
7.	รู้วิธีการเฝ้าระวังความเป็นเจ้าของสื่อและการนำไปใช้งาน
8.	เข้าใจในการทำงานและบทบาทของสถาบันที่ให้บริการประชาสัมพันธ์และเข้าใจถึงอิทธิพลที่มีต่อผู้ชมและการตัดสินใจ
9.	เฝ้าระวังการทำงานของบริการประชาสัมพันธ์และนักวิ่งเต้น (Lobbyist)
10.	สร้างใหม่และเปลี่ยนทิศทางของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เมื่อเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่ตั้งใจไว้
11.	รู้วิธีการที่จะสื่อสารความชื่นชมหรือร้องเรียน

คำอธิบายสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy)

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy) ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมิน และสร้างข้อมูล และสื่อในรูปแบบที่หลากหลายด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของข้อมูลและสื่อต่าง ๆ ดังกล่าว โดยไม่ถูกครอบงำ และสามารถใช้อ้างอิงให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมิน และสร้างข้อมูล และสื่อในรูปแบบที่หลากหลายด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของข้อมูลและสื่อต่าง ๆ ดังกล่าว โดยไม่ถูกครอบงำ และสามารถใช้อ้างอิงให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมิน และสร้างข้อมูล และสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถกำหนดความต้องการสื่อและสารสนเทศ และเข้าถึงแหล่งข้อมูล รวมถึงทำความเข้าใจกับสื่อและสารสนเทศที่ได้รับ
	ดี	บุคคลสามารถวิเคราะห์ ประเมิน คุณค่าและผลกระทบ รวมถึงจัดระบบสื่อและสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถสร้างความรู้และการสื่อสาร อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงมีส่วนร่วมในการติดตามและควบคุมสื่อและสารสนเทศ
สมรรถนะการเข้าถึง (MIL1) การตระหนักถึงความต้องการความสามารถในการค้นหา (Search) การเข้าถึง (Access) และค้นคืน (Retrieve) สารสนเทศและสื่อ	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจถึงความต้องการสารสนเทศ และขาดความสามารถในการค้นหา (Search) การเข้าถึง (Access) และค้นคืน (Retrieve) สารสนเทศและสื่อ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจความต้องการของสารสนเทศ ความสามารถในการค้นหา (Search) การเข้าถึง (Access) และค้นคืน (Retrieve) สารสนเทศและสื่อ
	ดี	บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารเพื่อขอความช่วยเหลือจาก บุคคล กลุ่ม องค์กร เพื่อให้ได้สารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ต้องการ สามารถค้นหา เข้าถึง และค้นคืนสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้ โดยปฏิบัติตามหลักกฎหมายและจริยธรรม
	ดีมาก	บุคคลสามารถใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสำหรับการสื่อสาร และการสร้างสื่อสารสนเทศ สามารถค้นหาสารสนเทศและเนื้อหาสื่อในรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย สามารถใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ ตลอดจนสามารถจัดการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
สมรรถนะการนิยาม (MIL1.1) บุคคลสามารถในการจำกัดความสื่อสารสนเทศที่ต้องการเข้าถึงได้ตรงตามที่ต้องการ (Definition and articulation of a need for information)	ปรับปรุง	บุคคลไม่สามารถระบุคำค้นเพื่อค้นหาสารสนเทศ (Information) ได้ตรงตามที่ต้องการ รวมทั้งขาดความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของสื่อชนิดต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิดีโอ สื่อเสียง ฯลฯ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้นหา
	พื้นฐาน	บุคคลสามารถระบุคำค้นหาเมื่อค้นหาสารสนเทศ (Information) ได้ตรงตามที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานความเข้าใจประเภทของสื่อที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิดีโอ สื่อเสียง สามารถแยกแยะระหว่างสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ได้ ทำให้สามารถเข้าถึงสื่อและสารสนเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของสื่อสารสนเทศแต่ละชนิด
	ดี	บุคคลสามารถระบุและเข้าใจว่าความแตกต่างและความหลากหลายของประเภทแหล่งข้อมูล สามารถเชื่อมโยงสื่อเดิมกับสื่อใหม่ เพื่อกำหนดความต้องการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยสามารถตีความบริบทที่ซับซ้อนของสื่อในยุคปัจจุบันเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
	ดีมาก	บุคคลสามารถนิยามคำค้นและจัดทำสารบัญแบ่งแยกตามประเภทของสารสนเทศโดยมีจุดประสงค์เพื่อการเข้าถึงสื่อสารสนเทศได้รวดเร็ว รวมทั้งสามารถค้นคืนสารสนเทศได้ทั้งในรูปแบบออฟไลน์ และออนไลน์
สมรรถนะค้นหา/ระบุตำแหน่ง (MIL1.2) บุคคลสามารถค้นหาและระบุตำแหน่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้ (Search and locate information and media content)	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ (Media and Information) โดยไม่สามารถหรือไม่ทราบวิธีการค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
	พื้นฐาน	บุคคลรู้วิธีการค้นหา การระบุตำแหน่งสารสนเทศ และเนื้อหาสื่อจากแหล่งข้อมูลที่เผยแพร่เป็นสาธารณะได้
	ดี	บุคคลสามารถแยกแยะและตัดสินใจเพื่อเลือกใช้สารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ต้องการได้ สามารถค้นหา และระบุตำแหน่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถจำแนกและจัดประเภทข้อมูลที่สืบค้นได้ ตามประเภทของแหล่งที่มา รูปแบบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ ผู้เขียน ผู้ผลิต ผู้จัด ผู้เผยแพร่ ฯลฯ และตระหนักในบริบท/เงื่อนไขทางเทคนิค กฎหมาย เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม
สมรรถนะเข้าถึง (MIL1.3) บุคคลสามารถเข้าถึงสารสนเทศ (Information) เนื้อหาสื่อ (Media Content) และ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ (Media Provider) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรมได้	ปรับปรุง	บุคคลไม่สามารถแยกแยะระหว่างสื่อสารสนเทศที่เผยแพร่ทั่วไปกับผู้ใช้บริการเป็นผู้เผยแพร่ได้ ส่งผลให้การรับรู้ข่าวสารหรือข้อมูลไม่สามารถยืนยันแหล่งที่มาความน่าเชื่อถือ อันเนื่องมาจากการเข้าถึงสารสนเทศและสื่อมีเดียที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม
	พื้นฐาน	บุคคลมีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศและสื่อมีเดียทั้งที่เป็นการเผยแพร่ทั่วไปและเผยแพร่โดยผู้ให้บริการมีความเข้าใจถึงนิยามความแตกต่างระหว่างกัน และสามารถเลือกบริโภคสื่อได้ตรงตามความต้องการ
	ดี	บุคคลสามารถเข้าใจในบริบทของข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและอุปสรรคของการเข้าถึงสารสนเทศและ สื่อมีเดียที่เป็นการเผยแพร่ทั่วไปและเผยแพร่โดยผู้ให้บริการทำให้สามารถเลือกบริโภคสื่อที่มีคุณภาพต่อตนเอง
	ดีมาก	บุคคลสามารถนิยามความแตกต่างของการเข้าถึงสารสนเทศและสื่อมีเดียในบริบทของการเผยแพร่ทั่วไปและเผยแพร่โดยผู้ให้บริการ เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เผยแพร่สื่อ (Media Provider) ทำให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อทั้งออนไลน์และออฟไลน์ที่มีคุณภาพถูกกฎหมายและหลักจริยธรรม

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
สมรรถนะ คั่น คั่น / ถีอ ครอง (MIL1.4) บุคคลสามารถคั่น คั่นและ ถีอ ครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อและสารสนเทศ การคั่น คั่นและ ถีอ ครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสื่อและสารสนเทศ การคั่น คั่นและ ถีอ ครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย
	ดี	บุคคลสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการคั่น คั่นและใช้หรือ ถีอ ครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถคัดเลือก จัดและใช้ระบบในการถีอ ครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่คั่น คั่นโดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสมในหลากหลายรูปแบบ โดยปฏิบัติตามเงื่อนไข กฎ แนวปฏิบัติในการถีอ ครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และประยุกต์ใช้ข้อกำหนดพื้นฐานในการถีอ ครองสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่คั่น คั่นอาจมีประโยชน์ในอนาคตได้
สมรรถนะประเมิน (MIL2) มีความเข้าใจ (Understands) ประเมินผล (Assesses) และ ประเมิน (Evaluates) สารสนเทศและสื่อ	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าใจ (Understands) การประเมินผล (Assesses) และการประเมิน (Evaluates) สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ การเข้าใจ (Understands) การประเมินผล (Assesses) และการประเมิน (Evaluates) สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ สามารถเลือกแหล่งสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้โดยไม่ได้ยึดตามเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและสามารถประยุกต์ใช้สารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้อย่างจำกัด โดยมีการตรวจสอบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
	ดี	บุคคลสามารถวิเคราะห์และแยกแยะคุณภาพของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้ โดยสามารถระบุแหล่งที่มา ผู้ให้บริการสื่อสารสนเทศ และผลกระทบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อต่อสังคมได้
	ดีมาก	บุคคลสามารถวิเคราะห์สารสนเทศและเนื้อหาสื่อในหลายบริบทและหลาย ๆ เงื่อนไขได้ สามารถตีความ,เปรียบเทียบ, ประเมินผล,ตรวจสอบและสังเคราะห์สารสนเทศและเนื้อหาของสื่อได้, สามารถแสดงความคิดเห็นหรือชื่นชมผลงานของผู้ผลิตและผู้ให้บริการสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้ภายใต้บริบทของความยั่งยืน และการพัฒนาสังคม องค์กรหรือชุมชน
สมรรถนะการเข้าใจ (MIL2.1) บุคคลสามารถเข้าใจ สารสนเทศ (Information) และสื่อ (Media) โดยสามารถประเมินจากผู้ให้บริการ (Providers) ได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความสนใจในความสำคัญของสื่อที่เผยแพร่โดยผู้ให้บริการทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการรับสื่อสารสนเทศที่ไม่ได้ผ่านการกลั่นกรองความถูกต้อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมในภาพรวมหากมีการเผยแพร่สารสนเทศด้วยความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง
	พื้นฐาน	บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจถึงบทบาทของผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ นอกเหนือจากวัตถุประสงค์เพื่อการประกอบธุรกิจ
	ดี	บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจในบริบทที่แตกต่างของการเผยแพร่สื่อสารสนเทศ โดยผู้ให้บริการ เช่น บทบาทที่ต้องมีบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้องก่อนการเผยแพร่ ด้วยเพราะมีกฎระเบียบข้อบังคับกำหนด
	ดีมาก	บุคคลมีความเชื่อมั่นในสื่อที่เผยแพร่โดยผู้ให้บริการ ด้วยเพราะความรู้ ความเข้าใจในเงื่อนไขของกฎระเบียบและข้อบังคับที่ส่งผลต่อผู้ให้บริการ ที่จะต้องมีจริยธรรมและจรรยาบรรณในการเผยแพร่สื่อสู่สาธารณะ

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
สมรรถนะการประเมินผล (MIL2.2) บุคคลสามารถเข้าใจถึงความจำเป็นและความสำคัญของผู้ใช้บริการสื่อและสารสนเทศที่เผยแพร่สารสนเทศต่อสาธารณะได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล วิเคราะห์ เปรียบเทียบ อธิบายและการใช้เกณฑ์สำหรับการประเมินผลของสื่อและสารสนเทศ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล วิเคราะห์ เปรียบเทียบ อธิบายและการใช้เกณฑ์สำหรับการประเมินผลของสื่อและสารสนเทศ
	ดี	บุคคลสามารถกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล แหล่งที่มาและสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมาได้ และสามารถเลือกและสรุปองค์ประกอบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมาได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถสร้างและใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่หลากหลายในการประเมินผลสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้ โดยเข้าใจวัตถุประสงค์และความสำคัญของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถตีความ วิเคราะห์ สารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่ค้นคืนมาและเชื่อมต่อสู่การกล่าวซ้ำด้วยสารที่สร้างขึ้นเองได้อย่างเหมาะสม
สมรรถนะการประเมินคุณค่า (MIL2.3) บุคคลสามารถประเมินและพิสูจน์แหล่งที่มาของสื่อและสารสนเทศโดยผู้ใช้บริการได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินและพิสูจน์ข้อเท็จจริงของแหล่งข้อมูล ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจและความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินและพิสูจน์ข้อเท็จจริงของแหล่งข้อมูล ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ
	ดี	บุคคลสามารถกำหนดเกณฑ์และเครื่องมือในการประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้อย่างเหมาะสม และสามารถระบุหัวข้อ ประเด็น รวมทั้งคำถามเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถตรวจสอบและประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อด้วยความเข้าใจในลักษณะและกระบวนการของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และสามารถเปรียบเทียบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อจากแหล่งที่แตกต่างกันโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการพิสูจน์หรือตรวจสอบย้อนกลับ
สมรรถนะการจัดระบบ (MIL2.4) บุคคลสามารถสังเคราะห์และจัดระบบสารสนเทศ (Information) และเนื้อหาสื่อ (Media contents) ที่รวบรวมมาได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดทำดัชนี การสังเคราะห์ และการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวม
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจความสำคัญของการจัดทำดัชนี การสังเคราะห์ และการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวม
	ดี	บุคคลสามารถใช้เครื่องมือ/รูปแบบ/วิธีการ ในการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้ และสามารถวิเคราะห์ความต้องการ ปัญหา ประเด็น รวมทั้งตั้งคำถามต่อสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ เพื่อการจัดกลุ่มหรือการจัดระบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถสังเคราะห์ และประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อจากหลากหลายรูปแบบเพื่อจัดเก็บไว้ใช้งานในอนาคตได้ และสามารถแปลงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อจากรูปแบบหนึ่งสู่อีกรูปแบบหนึ่งได้อย่างเหมาะสม

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
สมรรถนะการสร้างสรรค (MIL3) การสร้าง (Create) การใช้ประโยชน์ (Utilize) และ การเฝ้าสังเกต (Monitor) สารสนเทศและสื่อ	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้าง (Create) การใช้ประโยชน์ (Utilize) และ การเฝ้าสังเกต (Monitor) สารสนเทศและสื่อ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจการสร้าง (Create) การใช้ประโยชน์ (Utilize) และ การเฝ้าสังเกต (Monitor) สารสนเทศและสื่อ สามารถจัดระเบียบและบันทึกสารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้ สามารถสังเคราะห์โดยใช้เครื่องมือพื้นฐาน และเผยแพร่โดยไม่ได้มีการประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อหรือประเมินในด้านจริยธรรมและกฎหมาย
	ดี	บุคคลสามารถสร้างสารสนเทศและเนื้อหาสื่อใหม่ ๆ ในรูปแบบใหม่ได้อย่างเหมาะสม โดยใช้ช่องทางและเครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมกับสังคม หรือ สื่อสารกับบุคคลคนอื่น โดยตระหนักในจริยธรรมและกฎหมาย และผลกระทบต่อสังคม
	ดีมาก	บุคคลสามารถรวบรวมสารสนเทศและเนื้อหาสื่อสำหรับการสร้างสื่อสารสนเทศได้ โดยมีการพิจารณาถึงผลกระทบทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม สามารถสื่อสารและเผยแพร่สารสนเทศและเนื้อหาสื่อได้ในหลากหลายรูปแบบ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีการประยุกต์ใช้สารสนเทศและเนื้อหาสื่อ รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคม โดยยึดแนวทางปฏิบัติตามกฎหมาย, จริยธรรมอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้นได้
สมรรถนะการสร้าง (MIL3.1) บุคคลสามารถสร้าง/ผลิต สารสนเทศใหม่ เนื้อหาสื่อใหม่ หรือ ความรู้ใหม่ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางนวัตกรรม จริยธรรม และในลักษณะที่สร้างสรรค์ได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรม ถูกกฎหมาย และมีประสิทธิภาพโดยการใช้ช่องทางและ เครื่องมือที่เหมาะสม
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ อย่างมี จริยธรรม ถูกกฎหมาย และมีประสิทธิภาพโดยการใช้ช่องทางและเครื่องมือที่ เหมาะสม
	ดี	บุคคลสามารถจัดระเบียบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่รวบรวมได้อย่างเหมาะสม และ สนับสนุนวัตถุประสงค์และรูปแบบสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ และความรู้ใหม่ เพื่อการ แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถสังเคราะห์ และประเมินสารสนเทศและเนื้อหาสื่อจากหลากหลาย รูปแบบเพื่อจัดเก็บไว้ใช้งานในอนาคตได้ และสามารถแปลงสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ จากรูปแบบหนึ่งสู่อีกรูปแบบหนึ่งได้
สมรรถนะการสื่อสาร (MIL3.2) บุคคลสามารถสื่อสารสารสนเทศ เนื้อหา สื่อ และ ความรู้ อย่างมีจริยธรรม ถูก กฎหมายและมีประสิทธิภาพโดยการใช้ ช่องทางและเครื่องมือที่เหมาะสมได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าถึง การใช้ และการ เผยแพร่สารสนเทศและเนื้อหาสื่ออย่างมีจริยธรรมได้แต่ยังมีบางประเด็นที่ต้องศึกษา เพิ่มเติม
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าถึง การใช้ และการเผยแพร่ สารสนเทศและเนื้อหาสื่ออย่างมีจริยธรรม
	ดี	บุคคลสามารถเลือกสื่อ รูปแบบ ในการแชร์ แจกจ่าย สื่อสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่หลากหลายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถสื่อสารสารสนเทศและเนื้อหาสื่ออย่างมีจริยธรรม และถูกกฎหมาย รู้ถึง วิธีการปกป้องกันความเป็นส่วนตัว และสิทธิทางปัญญา เสรีภาพของพลเมือง และรู้ถึง ผลกระทบและความเสี่ยงของการสื่อสารสารสนเทศและเนื้อหาสื่อ

สมรรถนะ	ระดับ	คำอธิบายผลการสำรวจ
สมรรถนะการมีส่วนร่วม (MIL3.3) บุคคลสามารถมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในการแสดงออกของตนเอง การสนทนาระหว่างวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยผ่านวิธีการต่าง ๆ ในลักษณะที่มีจริยธรรม มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในการแสดงออกของตนเอง การสนทนาระหว่างวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยผ่านการแสดงออกอย่างมีจริยธรรม และมีประสิทธิภาพ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศในการแสดงออกของตนเอง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยผ่านวิธีการต่าง ๆ ในลักษณะที่มีจริยธรรม และมีประสิทธิภาพ
	ดี	บุคคลสามารถเผยแพร่ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เป็นผู้สร้าง ผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้ให้บริการสารสนเทศและกลุ่มผู้ชมเป้าหมายของสื่อทั้งในโลกจริงและโลกเสมือน โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศ และผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมสาธารณะทางสังคมด้วยวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการแสดงออกทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างมีจริยธรรม
สมรรถนะการเฝ้าสังเกต (MIL3.4) บุคคลสามารถเฝ้าสังเกตผลกระทบของการสร้างและแจกจ่ายสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ และ ความรู้ เช่นเดียวกับ ผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ ที่มีอยู่ได้	ปรับปรุง	บุคคลขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเฝ้าสังเกตผลกระทบจากการสร้างและแจกจ่ายสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ ความรู้ และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ
	พื้นฐาน	บุคคลรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการเฝ้าสังเกตผลกระทบของการสร้างและแจกจ่ายสารสนเทศ เนื้อหาสื่อ ความรู้ และผู้ให้บริการสื่อและสารสนเทศอื่น ๆ
	ดี	บุคคลสามารถกำหนด และใช้เครื่องมือหรือวิธีการในการเฝ้าระวังสื่อสารสนเทศ เพื่อประเมินผลประสิทธิภาพ และผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
	ดีมาก	บุคคลสามารถวิเคราะห์และเฝ้าระวังผลกระทบของสารสนเทศและเนื้อหาสื่อที่มีการผลิตและเผยแพร่ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของบุคคล

การบรรยาย (Lecture)

การบรรยาย เป็นเทคนิควิธีที่ใช้ในการถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้ ตลอดจนข้อมูล ข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ฟัง เป็นเทคนิคที่แพร่หลายและสามารถใช้ประกอบกับเทคนิคอื่น ๆ ได้ แต่มีจุดด้อยตรงที่ลักษณะของการบรรยายจะเป็นระบบสื่อสารทางเดียว ยิ่งถ้ามีเวลาจำกัดโอกาสที่จะให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในการซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่บรรยายจะไม่มี ผู้บรรยายไม่สามารถประเมินได้ว่าเมื่อจบการบรรยายแล้วผู้ฟังมีความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งที่บรรยายมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดจากการบรรยายความสำเร็จของการบรรยายจะขึ้นอยู่กับความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บรรยาย กล่าวคือผู้บรรยายบางคนสามารถบรรยายเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ให้ผู้ฟังเกิดความสนใจเกิดความกระจำงเกิดเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ถ้าจะพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วอาจคิดว่าการบรรยายเป็นสิ่งที่ง่าย สามารถใช้ได้ทุกโอกาส ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วถ้าจะให้การบรรยายเกิดประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ มีส่วนที่ต้องดำเนินการ 2 ส่วน คือ การเตรียมตัวในการบรรยาย กับการบรรยาย

ข้อดี

- การบรรยายเป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการใช้ ผู้ที่มีประสบการณ์จะใช้เวลาในการเตรียมตัวน้อยลง
- เนื้อหาสาระที่ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เวลาในการอบรมด้วยวิธีอื่น
- สามารถให้การอบรมคนเป็นจำนวนมาก ๆ ในแต่ละครั้ง
- สะดวกและช่วยลดภาระงานด้านการจัดการของฝ่ายฝึกอบรม
- สามารถเน้นเนื้อหาสาระได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอบรม
- การบรรยายนอกจากจะใช้เป็นเทคนิคเฉพาะแล้ว ยังสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการฝึกเทคนิคอื่น ๆ เช่น การฝึกปฏิบัติงานจริงจำเป็นต้องใช้การบรรยายนำก่อน จึงอาจกล่าวได้ว่า การบรรยายเป็นเทคนิคพื้นฐานของเทคนิคอื่น ๆ

ข้อจำกัด

- ประสิทธิภาพของการบรรยายขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากร
- การบรรยายเป็นลักษณะการสื่อสารทางเดียว ถ้าไม่เปิดโอกาสให้มีการซักถาม จะไม่สามารถประเมินได้ว่า ผู้ฟังมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่บรรยายเพียงใด
- การบรรยายไม่อาจใช้กับทุกเรื่องได้ เช่น เรื่องที่ต้องการข้อสรุปเพื่อนำไปปฏิบัติการ
- ช่วงความสนใจในการฟังของบุคคลแต่ละวัย แต่ละระดับบุคคลในองค์กรมีขีดจำกัด หากใช้เวลาในการบรรยายมากเกินไป จะไม่เกิดผลตามความมุ่งหมายที่กำหนด

โดยการบรรยายที่มีการซักถามเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ความรู้ ทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การยอมรับของผู้ที่มีส่วนร่วม การเปลี่ยนทัศนคติ ทักษะการแก้ปัญหา แต่ไม่เหมาะสมสำหรับความรู้ที่ได้จากการอบรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในแนวใหม่

การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ผู้เข้าอบรมปฏิบัติอยู่ ลักษณะของการประชุมเชิงปฏิบัติการจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการให้ความรู้ของวิทยากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม ให้สามารถ แก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงงาน

ส่วนที่ 2 เป็นการปฏิบัติการของผู้เข้ารับการอบรมที่จะหารือ อภิปราย ให้ได้แนวทางแก้ปัญหาหรือวิธีการ ปฏิบัติงาน โดยอาจจะดำเนินการทั้งกลุ่มใหญ่หรือแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งการดำเนินการของส่วนที่ สอง จะอาศัยหลักวิชาการหรือหลักการที่วิทยากรได้บรรยายหรืออภิปรายมาใช้ประกอบเป็นแนวทาง

ข้อดี

- การประชุมปฏิบัติการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรมทุกคน
- ผู้เข้าอบรมมีอิสระในการคิดและปฏิบัติงานกลุ่ม
- ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำผลการประชุมปฏิบัติการไปใช้ในการดำเนินงาน และปฏิบัติงานใน หน่วยงานของตน

ข้อจำกัด

- จะต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการจัดวิทยากรประจำกลุ่ม
- ต้องใช้เวลามากโดยเฉพาะเวลาสำหรับการปฏิบัติงานกลุ่ม

การสอน การให้คำปรึกษา (Coaching)

เป็นการแนะนำให้รู้วิธีปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โดยปกติจะเป็นการสอนหรืออบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน อาจสอนเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งผู้สอนต้องมีประสบการณ์และทักษะที่เชี่ยวชาญในเรื่องที่สอนจริง ๆ การสอนหรือการให้คำปรึกษาเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้อบรมหรือผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถเน้นเนื้อหาเพิ่มเติมตามความเหมาะสมของแต่ละคนได้ ช่วยส่งผลให้ผู้อบรมหรือผู้เรียนได้รับความรู้หรือทักษะที่เหมาะสมกับตนเองและทำให้เกิดการพัฒนาความรู้และทักษะที่ดีขึ้น และยังถือเป็นการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ เพื่อช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาให้กับผู้อบรมหรือผู้เรียน

ข้อดี เน้นเนื้อหาตามความเหมาะสมของแต่ละคน

ข้อจำกัด คุณค่าขึ้นกับผู้สอนงานซึ่งส่วนใหญ่คือหัวหน้างาน

การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) หรือทัศนศึกษา

เป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษาไปยังสถานที่อื่นนอกสถานที่ฝึกอบรม เพื่อให้ได้เห็นของจริง การปฏิบัติงานจริง หรือสถานการณ์จริง ซึ่งผู้จัดต้องเตรียมการเป็นอย่างดี โดยวัตถุประสงค์หลักของการดูงานคือเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการสังเกตการณ์ และรับทราบประเด็นปลีกย่อยเพิ่มเติมในการปฏิบัติ รวมถึงประเด็นปัญหาของผู้ที่เคยปฏิบัติมาแล้ว เป็นต้น

การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) หรือทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ นอกจากนั้นยังเป็นการเปิดมุมมองที่จะรับกับการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ที่อาจจะสามารถนำกลับไปประยุกต์หรือใช้กับงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

ข้อดี เพิ่มความรู้ความเข้าใจได้เห็นการปฏิบัติจริง สร้างความสนใจและความกระตือรือร้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อจำกัด ต้องใช้เวลาและเสียค่าใช้จ่ายมาก ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะเจ้าของสถานที่ที่จะไปศึกษา

Susan E. Jackson, Randall S Schuler. Managing Human Resources. Canada : South-Western, a division of Thomson Learning, 2003

การประชาสัมพันธ์ (Public relations)

การประชาสัมพันธ์หมายถึงการทำงานในการจัดการ การสื่อสารระหว่างองค์กรและสาธารณะ⁸ โดยการประชาสัมพันธ์ช่วยทำให้องค์กรหรือบุคคลได้แสดงสู่ผู้ชม ผู้อ่าน โดยใช้เรื่องที่เป็นที่สนใจของสาธารณะและใช้เป็นรายการงานข่าวโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายโดยตรง ซึ่งมีกิจกรรมโดยทั่วไป เช่น การพูดในงานชุมนุม การทำงานร่วมกับแหล่งข่าว เป็นต้น และการประชาสัมพันธ์ยังเป็นการติดต่อสื่อสารจากองค์กรไปสู่สาธารณชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรับฟังความคิดเห็นและประชมติจากสาธารณชนที่มีต่อองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเชื่อถือ ภาพลักษณ์ ความรู้ และแก้ไขข้อผิดพลาดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนค้นหาและกำจัดแหล่งข้อมูลที่ผิด หรือเพื่อสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น

ในการประชาสัมพันธ์สามารถจัดทำเป็นสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ รวมถึงการทำสื่อเรียนรู้ออนไลน์ (E-Learning) ผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ป้ายประกาศตามสถานที่ราชการ เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ โทรทัศน์หรือวิทยุชุมชน เป็นต้น

ข้อดี การประชาสัมพันธ์สามารถเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้บุคคลได้ในวงกว้าง

ข้อเสีย การประชาสัมพันธ์อาจจะทำให้บุคคลเข้าใจข้อมูลข่าวสารไม่ชัดเจน หรือเข้าใจผิดไปจากความจริง

⁸ Grunig, James E. and Hunt, Todd. Managing Public Relations. (Orlando, FL: Harcourt Brace Jovanovich, 1984)

MIL Survey 2018

SCAN ME

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
120 หมู่ 3 ชั้น 6-9 อาคารรัฐประศาสนภักดี
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0 2142 1202 โทรสาร 0 2143 7962
Email : pr.onde@onde.go.th | Website : www.onde.go.th